

Täysistunto

Perjantai 26.6.2020 klo 10.00—13.01

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 4/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 18/2020 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotus 26.6.2020 Liite 5A

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

11.00 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on niin sanottu henkilöstömitoitus- eli hoitajamitoituslakiesitys. Perussuomalaiset kannattivat esitystä, että hoitajamitoitus olisi ollut 0,7 nopeammin kuin hallituksen esityksessä. Hallitus esittää, että se on 0,5 alkaen 1.10. tänä vuonna. Meidän mielestämme mitoituksen olisi tullut olla korkeampi jo heti alkuunsa.

Olemme jättäneet valiokunnassa lausumia, ja esittelen tässä meidän lausumamme:

Ensimmäinen kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa henkilöstömitoituksen toteutumista ja ryhtyy toimenpiteisiin määritelläkseen sen laiminlyönnestä sanktiot.”

Toinen lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa vanhustenhoidon kotihoitoon resurssien määrää ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin määritelläkseen kotihoitoon lakisääteisen henkilöstömitoituksen.”

Seuraava lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta vanhustenhoidon saattohoidon parantamiseksi ja turvaamiseksi hoivayksiköissä laaditaan erilliset saattohoito-ohjeistukset ja suunnitelmat ja hoivayksikön osaamista ja tarvetta palliatiivisen hoidon turvaamiseen tuetaan.”

Viides lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta vanhustenhoidon valtakunnallisia resursseja säästävä omaishoito huomioidaan erityisesti ja omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien toteutumista seurataan, ja selvittää omaishoidon tuen verovapauden mahdollisuuden.”

Seuraava lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin seurataksaan vanhustenhoidon potilasturvallisuuden toteutumista valtakunnallisesti ja jotta hoitovirheistä sekä potilasvahingoista laaditaan erilliset tilastot ja vanhustenhoidon potilasturvallisuuden parantamiseksi sekä vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi hoivayksiköissä ja kotihoitossa laaditaan valtakunnallinen toimenpideohjelma.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

Seuraava lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee pikaisesti toimenpideohjelman, jolla parannetaan hoitoalan töissä työskentelevien työoloja ja saadaan houkutteltua muille aloille työllistyneet ammattiin koulutetut hoitajat palaamaan hoitoalan töihin.”

Ja seuraava lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee vanhustenhoivapalveluiden valvontaohjelman ja varmistaa siihen tarvittavat resurssit aluehallintoviranomaisille ja Valviralle.”

Lisäksi meillä on lausuma liittyen vanhuslain rahoitukseen, ja myös sen lausuman esittämisen.

Ja sitten vielä viimeisin, tänä aamuna jätetty lausuma, joka liittyy tähän 22:een plus opiskelijoihin liittyviin toimenkuviin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa henkilöstömitoituksen toteutumista huomioiden lakiehdotuksen 3 a §:n ammattinimikkeitä koskeva lisätausta, selvittää, miten uusien työntekijöiden palkkaaminen välittömään asiakastyöhön jakautuu eri ammattinimikkeiden välillä, ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin, mikäli esimerkiksi sairaanhoidon ja lääkehoidon tarpeisiin koulutettuja ammattihenkilöitä ei ole paljasti tarkoituksenmukaista määrää.”

11.03 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Ihan ensiksi: kannatan edustaja Juvosen esittämää lausumia.

Toiseksi ihan muutama sana näin yleisluontoisesti tästä henkilöstömitoituksesta. Tämä on ollut kymmenen vuotta keskustelussa, ja tätä on yritetty kymmenen vuotta läpi, ja nyt se on menossa läpi. Ei ihan sellaisena kuin olisimme toivoneet, mutta joka tapauksessa mennään oikeaan suuntaan. Muistan yrittäneeni vaikuttaa tähän lakiin ensimmäisen kerran vuonna 2011, jolloin edustaja Guzenina oli peruspalveluministerinä. Laitoin pitkän kirjeen ja esitin, että sen hoitajamitoituksen pitäisi ehdottomasti olla 0,8. Siihen kirjeeseen en saanut vastausta enkä moneen muuhunkaan kirjeeseen, jolla olen yrittänyt tätä asiaa edistää, ja välillä tuntuu, että on ihan uskomatonta, että juuri tämä asia on tehty niin vaikeaksi.

Vanhustenhoidossa on Suomessa monta eri osa-aluetta, ja tämä on vain yksi niistä. Se, että me nyt nuijimme tämän lain läpi, ei tarkoita sitä, että me voimme pysähtyä ja jättää loput vanhustenhoidosta tarkastelematta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Arvoisa edustaja Juuso! — Pyydän salissa hiljaisuutta. Täällä käydään keskustelua mitoituksista. — Olkaa hyvä.

Kiitos puhemies! Meillä on aukkoja edelleenkin vanhustenhoidossa, ja meillä on paljon tekemistä ennen kuin me pääsemme pohjoismaisella tasolla edes tasoihin Ruotsin, Norjan ja Tanskan kanssa. Tämä meidän pitää muistaa. Tämä on vain yksi osa.

Toisaalta olisi tietysti ollut hyvä, jos oltaisiin saatu tähän pakettiin monia muitakin lakiesityksiä, monia muitakin asioita, mitkä parantavat vanhustenhoidon tilaa Suomessa, mutta kun ottaa liian ison paketin, niin sen läpisaaminen on todella vaikeaa eli minusta on ihan hyvä, että nyt otettiin tämä asia, nyt viedään tämä läpi ja sitten seuraavaksi otetaan seuraava asia. Minä toivon, että se on omaishoitajien tilanne ja kotihoidon tilanne. — Kiitos.

11.05 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Juvosen tekemiä ehdotuksia. Hoitajamitoitus on hirveän tärkeää saada maaliin. Kaikki ei nyt mennyt ihan niin kuin perussuomalaiset olisivat halunneet. Olisimme halunneet sen mitoituksen voimaan jo

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

ensi vuoden alusta. Nyt mitoitus on sitten täysimääräisesti voimassa vuoden 2023 alusta. Meidän lausumamme koskevat hyvin tärkeitä asioita: mitä esitimme sinne omaishoitoon, laiminlyönteihin puuttumisiin ja kodinhoitoon ja siihen resurssiin ja valvontaan, saattohoitoon. Niihin tarvitaan panostusta ja rahaa. Meidän kaikkien tulee muistaa, että jokainen ihmisen vanhenee. Se on todella ihan tärkeä fakta muistaa.

11.06 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! On hienoa, että hoitajamitoitus nyt nyt-kähti eteenpäin, mutta edelleen rahoitus ja hoitajat puuttuvat.

Hallitus puhuu aina, että jos alkaisimme nyt leikkaamaan, me näivettyisimme. Mutta miten me näivettyisimme, jos esimerkiksi poistaisimme isojen yleishyödyllisten yhdistysten verovapauden sekä poistaisimme tämän vuoden kehitysavun lisäyksen? Nämä toisivat valtion kassaan noin 700 miljoonaa euroa. Siinä olisivat rahat hoitajamitoitukseen ja mo-
neen muuhunkin suomalaisille tärkeään asiaan. Mutta nämähän ovat niitä arvovalintoja.

11.07 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Kristillisdemokraatit ovat voimakkaasti usean vaalikauden ajan kannattaneet tätä hoitajamitoituksen muutosta, ja siinä mielessä tervehdin ilolla tätä päivää, että saamme olla tätä käsittelemässä. Tosin tässä huolena on edelleen se, että hoitajamitoitus on tulossa tähän 0,7:n tavoitteeseen vasta vuonna 2023 aprillipäivänä ja vanhuksat tarvitsevat hoitonsa tässä ja nyt. Eli ne ihmiset, jotka ovat ympärivuorokautisessa hoidossa, eivät välttämättä ole tuota päivää näkemässä, jolloin tämä hoitajamitoitus on sitten vihdoinkin kohdallaan. Mutta sitäkin on tuki tulevien hoidettavien kannalta ilo odottaa.

Sitten olen kyllä huolestunut ennen muuta tästä rahoituksesta. On helppo vielä tehdä pykälä, että hoitajamitoitus täytyy saada siihen 0,7:ään, mutta siihen täytyisi olla sekä ne hoitajat että heidän palkkaamiseensa tarvittavat rahat. Pidän kyllä epärealistisena niitä hallituksen keinoja, joilla näitä rahoja yritetään ikään kuin repiä kasaan, esimerkiksi tätä kuntien digitalisaatio- ja palveluhankintojen tehostamista, jota täytyisi joka tapauksessa tehdä. Myös Kela-korvausjärjestelmän romuttaminen tarkoittaa sitä, että kansalaisten lääkäripalveluiden äärelle pääseminen vaikeutuu, jos ajatellaan vaikkapa gynekologipalveluja, jotka ovat nimenomaan käytännössä yksityissektorilla, niissä etenkin pienituloisimpien ihmisten kannalta nämä Kela-korvaukset ovat olleet todella tärkeitä.

Ja sitten: Mikäli tämä hoitajamitoitus todella saadaan nostettua siihen 0,7:ään, me tarvitsemme yli 4 000 hoitajaa, käsiparia, lisää hoitamaan ikäihmisiä, ja samaan aikaan tulisi myös kotihoitoa tehostaa ja parantaa. Hallitus ei ole antanut realistista suunnitelmaa siitä, millä tavoin tuo koko henkilöstömäärä saadaan toteutettua.

11.10 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Nyt tämä mitoitukseen liittyvä esitys on meillä tässä, ja se on hieno asia. Sitä, että se ei ole jossakin suunnitelmassa, vaan että se on meillä nyt tänään käsittelyssä, pidän hyvänä asiana.

Myös aikataulu, miten hallitus aikoo tämän hoitaa, on nyt kerrottu. Sekin on hyvä asia. Se, miten tämä hoidetaan, ei roiku ilmassa. Ja kuten täällä on monissa puheenvuoroissa todettu, niin aikatauluun olisi toivottu kyllä tiukempaa eli nopeampaa voimaantuloa tälle laille. On ymmärrettävää tietenkin, että jos on 4 000 hoitajan pula, niin tämä laki ei voi tulla voimaan ensi vuonna — se on aivan selvä asia — eikä ehkä ihan seuraavanakaan. Siinä mielessä kyllä, vaikka oppositiossa istunkin, ymmärrän tämän logiikan, mikä tässä on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

Mutta sitten pohdin myös samalla, että jos tämän asian hoitamiseen olisi samanlainen tarmo kuin muihin asioihin, niin ehkä sitten olisi voitu tehdä niitä lisätoimia rahoituksen suhteen ja ehkä jättää joitakin asioita, mitä lisätalousarvion käsittelyssä käsitelimme ja jotka eivät kuulu koronaan, eivät ole lähelläkään koronarahoituksen tarvetta, niin ehkä niitä rahoja olisi voinut sitten kanavoida tänne. Minulle tämä kertoo hieman siitä, että tämä hoitajamitoituksen toteutus ja rahoitus eivät ole prioriteeteissa hallituksella kovin korkealla, vaan siellä on muita asioita, jotka ovat paljon korkeammalla. Tämä on vähän huolestuttavaa siinä mielessä, että hallituksella oli tiedossa kaikkien puolueiden tahtotila tämän asian hoitamisen suhteen. Joka ainoalla puolueella oli tämä asia eduskuntavaaliohjelmassaan ennen viime vaaleja. Eli hallitus olisi saanut, jos se olisi tuonut hyvin radikaalejakin toimenpiteitä tämän asian hoitamiseksi, oppositiolta siihen voimakkaan tuen. Jostain syystä hallitus ei nyt tätä tukea käyttänyt hyväkseen. Tämä on asia, joka on usean vaalikauden ajan ollut täällä keskeisenä keskusteluna.

Puhemies! Pidän edelleen hyvänä sitä, että tämä esitys on tässä ja että on jonkinlainen raami, mutta toivoisin, että hallitus voisi vielä keskuudessaan ottaa tämän aikataulun uuteen käsittelyyn. Kun kerran rahaa on löytynyt 20 miljardia tämän koronan hoitamiseen, niin en yhtään epäile, etteikö tähän asiaan olisi löytynyt rahoja. Myös sitä koulutusongelmaa olisi voinut miettiä. [Puhemies koputtaa] Entä ne 80 000 hoitajaa, jotka ovat muissa töissä? Ehkä heidätkin olisi voitu jollakin tavalla houkutella takaisin oman ammattinsa pariin.

11.13 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Laukkanen totesi, että koronan hoitamiseen on rahaa löytynyt mutta ei näytä löytyvän vanhusten hoitamiseen. Ministeri Kiuru totesi eduskunnassa, että hoitajamitoitus on tuntien työ ja yksi lause lakiin riittää.

Arvoisa puhemies! On valitettavaa, että ministeri Kiuru ei ole täällä eduskunnassa paikalla, kun puhutaan ikäihmisten tilanteesta, vanhustenhoidosta ja uusien hoitajien palkkaamisesta. Toivon, että eduskunnan puhemiehistö puuttuu vakavalla kädellä tähän ministerien välinpitämättömyyteen, että he eivät ole täällä eduskunnassa paikalla silloin, kun heidän tärkeitä asioitaan käsitellään.

Koska näitä rahoja hoitajamitoitukseen ei ole kehyksessä, niin ihmettelen sitä, miten ihmeessä ne rahat jälleen loppuivat juuri sillä hetkellä, kun pitäisi päättää vanhusten ja ikäihmisten asioista.

Sitten oikeastaan isona ongelmana se, että tässä puhutaan 4 400 hoitajasta. No, meillä tällä hetkellä Suomessa noin 8 prosenttia yli 75-vuotiaista on laitoshoidossa, ja se itse asiassa tarkoittaa, että vuonna 2025 hoitajatarve on yli 11 000, jos me emme pysty pienentämään sitä määrää, joka on laitoshoidossa, ja vahvistamaan kotihoitoa. Ruotsissa 5 prosenttia on laitoshoidossa ja 95 prosenttia pystyy asumaan omassa kodissaan. Sen takia me kokoomuksessa olemme huolissamme, että hallitus on nyt tekemässä mallin, jossa hoitajia siirretään kotihoidosta, kotipalveluista laitoshoidon puolelle. Tämä määrä, joka ikäihmisistä laitoksissa on ja joutuu olemaan, tulee todennäköisesti kasvamaan.

Arvoisa puhemies! Me olemme kokoomuksessa tyytyväisiä, että hallitus on lopultakin palkkaamassa lisää hoitajia vanhustenhoitoon. Meidän ikäihmiset ansaitsevat parempaa hoitoa kuin he tällä hetkellä saavat. Mutta me olemme huolissamme siitä, että tämä hallitus on heikentämässä kotihoitoa ja tämä hallitus ei näe käytännössä minkäänlaista kehittämistarvetta omaishoidossa. Nämä kaksi palasta täytyisi tässä kokonaisuudessa viedä rinta rin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

nan: vahvistaa omaishoitoa, joka koskee ikäihmisiä mutta myös isoa ryhmää muita ihmisiä, ja kotihoitoa ja vahvistaa sitä, että ihmiset voisivat olla entistä pidempään omassa kodissaan.

Arvoisa puhemies! On surullista, että ministeri Kiuru ei ole tätä asiaa täällä eduskunnassa käsittelemässä.

11.16 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Kokoomus haluaa, että kaikki hoivaa tarvitsevat vanhuksat saavat sitä. Nyt tällä hoitajamitoitusesityksellä 40 prosentilla vanhuksista — heillä, jotka asuvat ympärivuorokautisessa hoivassa — tilanne toivottavasti paranee. Meille jää edelleenkin 60 prosenttia hoivaa tarvitsevista vanhuksista ilman velvoittavaa muutosta, mihin tämä lakiesitys ei auta.

Kokoomus on ollut huolissaan rahoituksesta, henkilöstöstä ja nimenomaan kotihoidon tilanteesta, ja olemme tehneet vastalauseen ja siihen liittyen yhdeksän lausumaa, jotka nyt tässä esittelen:

Lausuma 1: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnan käsittelyyn vanhuspalvelulain kokonaisuudistuksen, jolla varmistetaan palveluiden yhdenvertaisuus ja parempi saatavuus jokaiselle palveluita tarvitsevalle ikääntyneelle. Uudistuksessa on varmistettava, että yhteen palvelumuotoon tehtävät muutokset eivät heikennä palveluiden laatua tai saatavuutta toisaalla. Vanhuspalvelulain uudistamista koskeva esitys on tuotava eduskuntaan niin, että se ehditään käsitellä kuluva eduskuntakauden aikana.”

Lausuma 2: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tuo viipymättä eduskunnan käsiteltäväksi tarvittavat toimet kotihoidon hoitajapulan ratkaisemiseksi ja sen varmistamiseksi, että ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoitus ei vaaranna kotihoidon palveluiden saatavuutta.”

Lausuma 3: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tuo viipymättä eduskunnan käsiteltäväksi tarvittavat toimet omaishoidettavien ja omaishoitajien riittävän tuen ja palveluiden turvaamiseksi.”

Lausuma 4: ”Eduskunta edellyttää, että ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen nostosta laaditaan kattava arviointi vuoden 2022 aikana, jossa selvitetään hallituksen esityksen vaikutukset vanhuspalveluiden kokonaisuuteen ja henkilöstön saatavuuteen.”

Lausuma 5: ”Eduskunta edellyttää, että hallituksen on viipymättä esitettävä sellaiset ratkaisut henkilöstön riittävyyden turvaamiseksi, jotka ovat yhteensopivat porrastetussa mallissa asetetun henkilöstötarpeen aikataulun kanssa.”

Lausuma 6: ”Eduskunta edellyttää, että hallituksen on viipymättä esitettävä, miten se aikoo järjestää henkilöstömitoituksen vaatiman lisärahoituksen vuosina 2021—2024.”

Lausuma 7: ”Eduskunta edellyttää, että julkistaloudellisen merkittävyytensä vuoksi hoitajamitoituksen rahoitus käsitellään osana monivuotista kehysmenettelyä ja julkisen talouden suunnitelmaa, joissa on täsmennettävä julkistalouden turvaavat rakenneuudistukset.”

Lausuma 8: ”Eduskunta edellyttää, että ihmisten mahdollisuutta saada oikea-aikaisesti tarvitsemiaan terveydenhuollon palveluita ei heikennetä Kela-korvauksia leikkaamalla.”

Lausuma 9: ”Eduskunta edellyttää, että rahoituslähteisiin liittyvä lainvalmistelu aloitetaan viipymättä. Julkisen talouden suunnitelmassa esitetyn mukaan rahoituslähteitä koskevan lainsäädännön olisi täysmääräisesti oltava voimassa vuoden 2023 alusta alkaen, jotta tarvittavat toimet henkilöstömitoituksen rahoittamiseksi voisivat toteutua.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

11.19 Anna-Kaisa Ikonen kok: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Laihon tekemiä lausumaesityksiä.

Pidämme tärkeänä sitä, että hoitajien määrää saadaan lisättyä. Tämän lakiesityksen käsittelyn aikana on kuitenkin käynyt ilmeiseksi se, että tämän esityksen rahoitukselta puuttuu pohja, hoitajia ei ole riittävästi ja kotihoito vaarantuu. Näistä lähtökohdista me olemme laatineet nämä lausumaesitykset sillä ajatuksella, että niiden kautta voimme turvata tämän vanhustenpalveluiden kokonaisuuden. Ihmettelenkin, miksi hallituspuolueet eivät voisi tukea kokoomuksen esittämiä lausumaesityksiä, sillä ne ovat välttämättömiä hyvän vanhusenhoidon kokonaisuuden turvaamiseksi.

Jos ajatellaan sitä, mitä me näissä lausumaehdotuksissamme esitämme, niin esitämme, että eduskunnan käsittelyyn tuodaan vanhuspalvelulain kokonaisuudistus, ei ainoastaan yhtä osaa vaan se kokonaisuus, ja että hallitus toisi eduskunnan käsiteltäväksi tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, että kotihoito ei vaarannu ja että omaishoidettavien ja omaishoitajien riittävän tuen ja palveluitten turvaamisesta pidetään huolta.

Me esitimme näissä lausumaesityksissämme myöskin sitä, että haetaan ratkaisut näihin ongelmiin, mitä tässä keskustelussa ja käsittelyssä on tullut esiin, eli siihen, että hoitajia ei ole riittävästi saatavilla ja että rahoituksessa on puutteita, niin että nämä varmistettaisiin jatkossa. Lisäksi esitimme sitä, että tästä tehtäisiin vielä kokonaisarviointi.

Näen, että nämä kaikki esitykset ovat sellaisia, joita voisimme lähtökohtaisesti koko salina yhdessä tukea, ja toivon, että myöskin hallituspuolueet sitä vielä harkitsisivat. — Kiitos.

11.21 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! On erittäin hienoa ja arvokasta, että me nyt tässä salissa kevätistuntokauden päättyessä keskustelemme vanhusenhoidosta ja sen parantamisesta. Vanhuksista huolehtiminen on yhteinen kunniatehtävämme, ja on arvokasta, että käymme sitä nyt eri näkökulmista läpi.

Tämä hallituksen esitys koskee hoitajamitoitusta laitoksissa, joissa asuvat vanhukset ovat usein hyvin huonokuntoisia, esimerkiksi muistisairaita, ja he ovat juuri sellaisia ihmisiä, jotka eivät kykene itse auttamaan itseään tai pitämään meteliä niistä epäkohdista, joita he omassa hoidossaan kohtaavat. Tämä hallituksen esitys hoitajamitoituksen kirjaamiseksi lakiin on, niin kuin tässä on jo tullut hyvissä puheenvuorossa esille, kauan toivottu ja odotettu. On aivan oikein, että tämä ei todellakaan ratkaise kaikkea, mutta tämä on merkittävä askel kohti vanhusystävällisempää Suomea. On erittäin hyvä, että erityisesti kokoomuksen suunnasta tulleen kritiikistä huolimatta tämä sitova 0,7:n hoitajamitoitus nyt kirjataan lakiin ja että asia etenee portaittain. Nyt hallituksen ei niin helppona tehtävänä on järjestää mitoituksen toteutukseen tarvittava rahoitus ja huolehtia myös siitä, että hoitajia on riittävästi, ja tämä otetaan meidän sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä huomioon.

On hyvä, että perustuslakivaliokunnan mukaisesti hoitajamitoituksen aikataulutusta ja tätä hoidon arviointijärjestelmää sekä rahoitusta täsmennetään. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä korostamme, että on tärkeää turvata myös kotihoidon laatu sekä lisätä koulutuspaikkoja ja kehittää hoitohenkilökunnan työoloja. Hallitus on myös toisaalla luvannut, että näihin kiinnitetään myös tämän hoitajamitoituslain ulkopuolella huomiota. Meillä on hallitusohjelmassa tärkeä kirjaus muun muassa omaishoidon kehittämistä, ja se on yksi niistä hallitusohjelman asioista, joista on ehdottomasti pidettävä kiinni, koska kun me kehitämme kotihoitoa ja omaishoitoa, niin samalla me puramme painetta sieltä lai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

toshoidosta. Yksi suurimmista hoitoalan houkuttelevuuteen liittyvistä tekijöistä on se, että moni hoitaja on uupunut työssä ja lähtenyt niin sanotusti muihin hommiin, ja on erinomaista, että hallitus nyt aikoo puuttua tähän ja puuttuu myös tällä hoitajamitoitusesityksellä, joka osaltaan tulee olemaan yksi tekijä hoitoalan houkuttelevuudessa ja työolojen parantamisessa.

Arvoisa puhemies! Kaikkiaan tämä hallituksen esitys on [Puhemies koputtaa] kokonaisuutena hyvin kannatettava ja tärkeä.

11.24 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelu alkoi minusta sillä tavalla hyvin lupaavasti, että opposition edustajat Juvonen, Juuso, Reijonen, Koponen ja myös Räsänen ja Laukkanen antoivat hyvin myönteistä palautetta tästä nyt käsiteltävänä olevasta henkilöstö- ja hoitajamitoitusasiasta. Sen jälkeen tuli ehkä kokoomuksen suunnalta enemmän kritiikkiä, vaikka todettiin kuitenkin, että hyvä, että tässä asiassa edetään, mutta olisi pitänyt edetä heidän näkemyksensä mukaan tietyillä toisilla tavoilla. Itse pidän tätä nyt erittäin tärkeänä askeleena ja hienona asiana, että olemme tässä vaiheessa tämän asian kanssa.

On totta, että meillä on vanhustenhuollossa moninaisia haasteita. Ne on oikeastaan aika helppo luetella: täällä on mainittu saattohoito, omaishoito, kotihoito ja niin edelleen. Kaikki ne vaativat voimakasta kehittämistä, mutta minun oma ajatuskulkuni ei kulje niin, että me emme nyt voisi sen takia tehdä tätä ratkaisevaa askelta, jonka tänään olemme tekemässä, että meillä on edelleen muitakin haasteita, jotka sitten vaativat omalta osaltaan ratkaisuja. Jos katsomme vanhustenhuollon kokonaisuutta, niin on aivan totta, että tehostetussa palveluasumisessa ja laitoshuollossa hoidossa ei ole enemmistö vanhuksista, mutta käytetyistä julkisista resursseista meillä on 60 prosenttia tehostetussa palveluasumisessa, sitten meillä on 15 prosenttia laitoshoidossa ja 25 prosenttia kotihoidossa. Tämä kertoo siitä, että kotihoidossa tarvitaan ehdottomasti lisää resursseja, mutta ratkaisemme nämä asiat pala kerrallaan.

Tässä on erittäin kunnianhimoinen tavoitteisto, 30 kuukauden aika toteuttaa portaittain uudistus, jossa tarvitaan 4 400 hoitajaa lisää tehostettuun palveluasumiseen ja laitoshuoltoon hoitoon. Olen erittäin tyytyväinen, että kevätkausi on päättymässä näin upealla tavalla.

11.27 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Näistä asioista keskusteltiin todella paljon ennen viime eduskuntavaaleja, ja kaikki meidän kilpailijamme, muut puolueet, antoivat vaaleissa ymmärtää, että tämä hoitajamitoitus on helposti ja nopeasti hoidettavissa tässä eduskunnassa. Nyt meillä on esillä hallituksen esitys, joka tarkoittaa sitä, että tämä paljon puheena ollut 0,7:n hoitajamitoitus tulee voimaan muutama viikko ennen seuraavia eduskuntavaaleja, aprillipäivänä vuonna 2023. Se siitä helppoudesta ja nopeudesta, jolla tämä asia oli vaalipuheiden mukaan hoidettavissa. Onko silloin sitten riittävä rahoitus olemassa? Onko silloin sitten riittävä henkilöstömäärä olemassa?

Edellinen puhuja, edustaja Lindén, joka on tietysti kova asiantuntija sosiaali- ja terveysasioissa, suhtautui hyvin optimistisesti siihen, että silloin on sekä rahoitus että henkilöstö olemassa. Tämä on todella tärkeä kysymys, sillä ellei valtio laita lupaamaansa täyttä rahoitusta tähän uudistukseen, niin silloin ne rahat otetaan kunnilta. Kunnat joutuvat, tai ehkä silloin maakunnat, käyttämään tähän omia varojaan ja kaikki tiedämme, miten suurissa taloudellisissa vaikeuksissa kunnat jo tänä päivänä ovat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

Ehkä rahoitustakin kinkkisempi kysymys on kysymys henkilöstön riittävydestä. Mikäli silloin 2023 ei ole henkilöstöä riittävästi, niin silloinhan nämä hoitajat käytännössä otetaan sieltä kotihoidosta, jossa on enemmän vanhuksia kuin tässä ympärivuorokautisessa tehostetussa palveluasumisessa. Ja tästä, että on riski siitä, että kotihoidosta imuroidaan tämän henkilökunta, on ollut huolissaan esityksessään sekä maan hallitus että mietinnössään sosiaali- ja terveysvaliokunta. Tämän vuoksi, asiaa kummemmin lykkäämättä, kokoomus olisi nähnyt ja lausumassaan näkee vieläkin tarpeelliseksi sen, että samassa yhteydessä kun säädetään tästä hoitajamitoituksesta palveluasumisessa, olisi ratkaistu nämä muut ongelmat ja kysymykset ja katsottu sillä tavoin kokonaisuutta, että myös kotihoito ja myös omaishoidon vaatima tuki olisi tullut samalla ratkaistuksi. — Kiitos.

11.30 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Lähtökohta on se, että meillä ei saa olla mitään tärkeämpää kuin vanhustemme, Suomen rakentajien, hyvinvointi. Ennen vaaleja pääministeripuolue lupasi, lupasi, lupasi ja lupasi vappusatasia eläkeläisille. Kaikki on peitetty.

Muutamia vuosia sitten minulla oli elämässäni sellainen kohta, että olin työttömänä. Käytin sen ajan sotiemme veteraanien avustamiseen. Sain kunnian olla Keski-Pohjanmaan veteraanien kanssa tekemisissä päivittäin, ja kuulin siellä monenlaisia hyvin sykähdyttäviä tarinoita, jotka koskettavat vieläkin lämpimästi sydäntäni — niiden ihmisten, jotka rakensivat tämän maan ja mahdollistivat sen, että te, hyvä hallitus, istutte täällä nyt epäämässä ja venyttämässä heidän palveluidensa laatua jonnekin vuoden 23 aprillipäivään. Minä en yksinkertaisesti ymmärrä sitä. Minä joudun vastaamaan tänä päivänä puheluun mummolle, joka kysyy näin: ”Mauri, miksi Suomella on varaa 3 miljoonaa päivässä lähettää kehitysapuun ja savanneille, mutta minulle ei heru myötätuntoa? Meille ei riitä hoitajia.” Kyllä minä ihmettelen, että tässä salissa ei ole niin voimakasta yhteisymmärrystä näin pienen asian hoitamiseen — meidän vanhuksemme ja ne ihmiset, jotka tämän maan meille rakensivat, ansaitsevat sen kaiken kunnian, mitä tämä sali voi koskaan minnekään antaa — vaan että meillä on yksikin asia ennen heidän tarpeitaan. Voiko teistä jokainen kävellä peilin eteen, katsoa itseään silmiin ja sanoa: ”Kyllä, me olemme tehneet kaikkemme [Kimmo Kiljunen: Juuri nyt tehdään!] suomalaisten eteen”? — Juuri nyt tehdään, kyllä. — Ja te, arvoisa hallitus, viette tämän päätöksen ja lopputuloksen vuoteen 23. Täällä teidän ministerinne on sanonut, että tämä on tunnin homma ja yksi lause. Miksi sitä ei ole tehty? Jos allekirjoittanut olisi tuolla ministerin paikalla, niin tämä olisi pantu täytäntöön heti. Ja minä sanon suoraan, että mikäli tämä vielä viivästyy, niin en voi kunnialla katsoa kyllä hallitusta, en yhtään sielua. Toivon, että tähän pannaan vauhtia ja priorisoidaan rahankäyttö [Puhemies koputtaa] oman kansan edun mukaisesti.

Hyvää kesää kaikille tasapuolisesti!

11.33 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Suomi elvyttää urakalla, mutta unohtaa elvyttää vanhustenhoidon: antaa ehkä vähän tekohengitystä, mutta sydänhieronta unohtui. Siltä tämä vaikuttaa. Me puhuimme kaikki täällä 0,7:n hoitajan mitoituksesta, mutta se kiu-vui kasaan. Se on 0,5, ja sillä ei ole juurikaan mitään merkitystä. Olen työskennellyt 25 vuotta hoitotyössä ja tiedän, mitkä ovat ne asiat siellä, mihin hoitajien määrä ja mitoitus vaikuttavat.

Arvoisa puhemies! Se, että tämä hoitajamitoitus porrastetaan nyt niin, että tänä vuonna 0,5, ensi vuonna 0,55, seuraavana vuonna 0,6 ja 0,7 sitten mahdollisesti 1.4.2023. Tämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

kehitys tapahtuu liian hitaasti. Tähän on erittäin vaikea uskoa. Ja kun täällä kysytään, että eikö koskaan ole rahaa, niin kyllä voin kertoa, että sitä rahaa ei ole koskaan tullut sinne vanhustenhoitoon. Sen on tuntenut ja sen on nähnyt niissä yövuoroissa, kun olen ollut 14 vuotta yksin yövuorossa ja on ollut paljon hoidettavia — ei sitä rahaa oikeasti ole sinne tullut.

Mistä sitten näitä hoitajia löytyy? Meidän perussuomalaisten esitys oli, että 0,7 voimaan nopeammassa tahdissa. Hallitus, olette leiponeet tänne lakiesitykseen 22 eri ammattinimikettä, jotka voivat toimia siinä itse hoitotyössä. Te annatte mahdollisuuden hyvin monella ammattinimikkeellä työskennellä siinä välittömässä hoitotyössä eli lähellä potilasta, asiakasta, ihmistä, millä tavalla häntä siellä vanhustenhoidossa kutsutaan. Siellä jaetaan lääkkeitä, siellä annetaan sairaanhoidollista apua ihmisille, eli näin paljon ammattikuvia. Kyllä nämä ihmiset meiltä löytyvät tekemään tätä työtä. Ja myös ammattiliitot, SuPer ja Tehy, ovat hyväksyneet 22 eri ammattinimikettä. Siellä on muitakin kuin vain lähi- ja sairaanhoitajia. Siellä on hoiva-avustajia, siellä on kodinhoitajia, siellä on kotiaavustajia. Kaikki ovat tervetulleita tekemään sitä vanhustenhoivatyötä, ja tällä valtavalla ammattihenkilöiden määrällä meillä olisi mahdollista saada se sinne 0,7:ään, koska kaikkia käsiä tarvitaan. Miksi te ette tehneet näin, kun te tiedätte sen? Te olette leiponeet tänne sisälle sen, että täällä on valtava määrä henkilöstöä, joka luetaan sinne henkilöstömitoitukseen.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2007 olin vielä hoitajana ja kohtasin muun muassa valtiovarainministerin tällaisessa työpäivään rantautumistilaisuudessa. Silloin puhuttiin vanhustenhoivasta, puhuttiin hoitajien palkasta. Sitten tuli vaalit. Kokoomus, lupasitte 500 euroa Sari Sairaanhoitajalle. Jokainen on luvannut vanhuksille, hoitajille sitä sun tätä. Tuli koronakriisi, ei lantin lanttia hoitajille korona-lisää, mitä esimerkiksi Ruotsissa annetaan. Se kertoo sitä, että kyllä meillä ihan oikeasti Suomessa prioriteetit ovat nollassa, kun me katsomme terveydenhuoltoa, katsomme terveydenhuollon henkilöstöä tai niitä asiakkaita eli vanhuksia. Ja kyllä [Puhemies koputtaa] täytyy sanoa, että ei aina viitsi katsoa peiliin, kuten edustaja Mauri Peltokangas meitä kaikkia kehotti tekemään.

11.36 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Ymmärrän hyvin, että opposition roolina on kritisoida hallitusta. [Arja Juvonen: On syytäkin!] Itsekin olen oppositiossa istunut ja tiedän, että joskus kärkkäästikin täytyy ottaa kiinni, mutta haluan kuitenkin oikoa, mitä 1.10., nyt tänä vuonna syksyllä, tulee tapahtumaan.

Työnjaollisesti välitön ja välillinen hoiva erotetaan, ja jo se pelkästään parantaa tilannetta siellä hoivakodeissa. Varmasti edustaja Juvonenkin tämän myöntää, että kun välitön työ lasketaan siihen mitoitukseen ja tätä välillistä ei enää lasketa siihen, niin se jo helpottaa huomattavasti tilannetta. Ymmärrän hyvin tämän kritiikin sitä kohtaan, että miksi ei nopeammalla aikataululla. Minä olen itse ihan samaa mieltä. Ja tiedättekö, kun kokoomuksen kritiikki kohdistuu siihen ja aika vahvaa kritiikkiä esimerkiksi peruspalveluministeri Kiurua kohtaan täällä on esitetty, että minkä takia hän ei ole tuonut tätä nopeammin, niin arvoisa puhemies, kyllä se näin on, että jos tämä olisi jo toissa vaalikaudella hoidettu kuntoon sen silloin esittämäni 0,7:n mukaisesti, tai edes viime vaalikaudella. Siihenkin oli mahdollisuus, silloin hallituksessa olivat perussuomalaiset ja kokoomus. Miksi te ette silloin hoitaneet, kun te sanotte, että tämä olisi niin helppo ollut hoitaa? Tämä kun on venynyt, niin tämän hoitaminen on vaikeutunut. [Arja Juvonen: Estettiin se laskeminen entisestään!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

Minä tiedän, perussuomalaiset, teidän tuskanne, koska kokoomus oli se jarruttaja myöskin silloin, kun me olimme hallituksessa. Ymmärrän sen erittäin hyvin. Mutta tätä kokoomuksen kritiikkiä, arvoisa puheenjohtaja, minä en niele, koska jos tämä olisi hoidettu kuntoon jo silloin aikoinaan, tilanne siellä hoivalaitoksissa olisi aivan eri kuin tänä päivänä. Me olisimme päässeet kehittämään sitä vanhustenhoivan laatua aivan eri tavalla. Me olisimme Pohjoismaiden kärjessä meidän vanhustenhoivassa.

Me lähdemme nyt takamatkalta, mutta tämä on ilon viikko. Vaikka lähdemme takamatkalta, me lähdemme nyt etenemään määrätietoisin askelin. Se, että tämä on nyt tänne tuotu portaittain, niin kuin perustuslakivaliokunta omassa lausunnossaan yhtenä vaihtoehtona antoi, arvoisa puhemies, on minun mielestäni se paras vaihtoehto, koska kun niitä hoitajia ei nyt ole siellä reservissä, [Arja Juvonen: 22 ammattinimikettä on täällä! Ei pidä paikkaansa!] niin me tarvitsemme vastuullisen etenemistavan, jotta kunnat pystyvät rekrytoimaan, jotta kotihoidon puolelta ei viedä niitä tärkeitä hoitajia siellä hoivaa tarvitsevilta vanhuk-silta. Me olemme nyt tässä tilanteessa. Tämä on se realiteetti. Tämä on nyt paras mahdollinen, mitä tässä tilanteessa voidaan. Jos kokoomus ei olisi jarruttanut, tilanne olisi aivan toinen, mutta me joudumme näiden realiteettien puitteissa toimimaan, arvoisa puhemies, [Puhemies koputtaa] ja minä toivon, että me kaikki iloitsemme siitä, että tämä vihdoin nyt etenee.

11.39 Matias Mäkynen sd: Arvoisa puhemies! Tämä on hieno päivä, vaikka oppositio-roolilleen uskollisena muuta yrittää tässä tietysti väittää. [Arja Juvonen: Kokemuksesta on kyse, ei roolista!] Kymmenen vuoden työ tulee maaliin. Tämä asia oltaisiin todella voitu hoitaa jo aikaisemmilla kausilla kokoomuksen tai perussuomalaisten hallitusten aikana, mutta nyt se tapahtuu: 4 400 hoitajaa, 180 miljoonaa euroa, työnjako selkiytyy ja hoidon arvioinnin kriteerit yhtenäistetään koko maassa.

Kiitos edelliselle puhujalle, Maria Guzeninalle, joka kymmenen vuotta sitten ministerinä tämän asian laittoi liikkeelle ja nosti keskusteluun, kiitos Krista Kiurulle joka nyt esityksen tuo meille eduskunnan käsittelyyn. Kiitos kaikille, jotka tätä esitystä nyt tukevat ja ovat viemässä eteenpäin, jotta vihdoin saamme korjattua vanhustenhoidon ongelmat tämän yhden asian osalta. Työ jatkuu, se jatkuu kotihoidon, se jatkuu omaishoidon kehittämisenä, mutta nyt hoitajamitoitus viedään maaliin ja se on iso ja tärkeä askel.

Hyvää kesää kaikille.

11.40 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Ikäihmiset todella tarvitsevat arvoisensa hoidon. He ovat rakentaneet tämän maan ja ilman tämän päivän ikäihmisiä meillä ei olisi koko itsenäistä Suomen maata. He todella tarvitsevat arvokkaan, laadukkaan hoidon, ja on ollut häpeäpilkku itsenäisessä hyvinvointivaltiossa, että olemme hoitaneet ikäihmisten hoidon niin huonosti kuin on osoittautunut viime vuosien ajanakin, että tilanne on monissa laitoksissa ollut.

KD on ollut, aivan niin kuin edustaja Räsänen tuossa aiemmin jo totesi, useamman hallituskauden aikana ajamassa tätä hoitajamitoitusta. Ja siinä mielessä tietysti on hyvä asia, että nyt saadaan joku velvoittava numero sinne lakiin ja todella erotetaan se välitön hoito ja avustavat toimenpiteet. Siinä mielessä olemme tietysti iloisia, mutta todella tuo 0,5 ei riitä tämän päivän tehostetuissa palveluasumisyksiköissä eikä ympärivuotisissa laitoksissa. Meillä tänä päivänä on kotihoidossakin niin huonokuntoista väkeä, että heille, jotka ovat siellä laitoksissa, todella käsipareja tarvitaan enemmän ja siinä mielessä todella olisimme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

toivoneet, että tuo mitoitus olisi tässä vaiheessa ollut paljon suurempi kuin 0,5. Aivan niin kuin tässä edustaja Laukkanen vieressäni sanoi, että tämä ei ole paras mahdollinen, mikä olisi voinut olla tällä hetkellä voimaan tulossa. Niitä rahoja on todella etsitty ja käytetty monenlaisiin tässä korona-aikanakin, niin siinä mielessä rahaa tähänkin olisi voitu satsata kuitenkin nyt nopeammin, enemmän, ja myös kun näitä tehtävänimikkeitä on yli 20, niin sillä tavalla näitä käsipareja on mahdollista löytää sinne enemmän.

Kun me ajattelemme kaikkia niitä hoitajia, jotka ovat viime vuosienkin aikana lähteneet laitoshoidosta pois, samoin kotihoidosta pois sen takia, että siellä on ollut liian paljon työtä eivätkä he hyvällä omallatunnolla ole voineet selviytyä siitä työmäärästä, niin he ovat lähteneet pois. Eli meillä on koulutettua kapasiteettia, jota olisi voinut niin palkan kuin parempien työolosuhteittenkin kautta saada takaisin. Mutta todellakin tämä hoitajamitoitus — riittävästi käsiä, mutta riittävästi käsiä myös kotihoitoon ja omaishoitajien tilanteesta huolehtiminen, se on se kokonaisuus, mistä jatkossa täytyy paremmin huolehtia.

Sitten kun tässä ovat tulleet esiin tämän rahoituksen ongelmat eli se, mistä hallitus aikoo kaapia kasaan sitä rahaa, niin se ei ole kyllä vakuuttavaa. Nostaisin tässä nuo Kela-korvaukset. Meillä on hyvin naisvaltainen hallitus, ja esimerkiksi jos ajatellaan gynekologi-palveluja ikäihmisille, kun syöpä lisääntyy iän myötä, niin tänä päivänä jos aikoo päästä naistentautien lääkärintarkastukseen, se on yksityispuolella. Ihmettelen, että meidän naisvaltainen hallitus ei ole [Puhemies koputtaa] hoitanut tätä puolta paremmin, ja toivoisin, että tähän vielä puututaan tämän hallituskauden aikana.

11.44 Juhana Vartiainen kok: Arvoisa puhemies! Sosiaalipolitiikan lainsäädännön peruslähtökohta on, että kun luodaan lainsäädäntöä ja standardeja, niin samalla tietysti pitää vakuuttautua siitä, että ne ovat toteutettavissa. Suomen julkistaloudessa on nyt joka vuosi yhä pahempi voimavarapula, se näkyy ihan kaikkialla. Sen takia se keskustelu, mitä nyt täällä on käyty, ja tämä toimintatapa edustavat semmoista vähän ikävää piirrettä, että koetetaan luoda lainsäädäntöä ilman, että varmistaudutaan siitä, että se on mahdollista toteuttaa.

Ja sehän olisi tietysti valiokunnan tehtävä vakuuttautua tästä sekä rahan että henkilöstön osalta. Muistan hyvin helmikuulta uutisen, jossa kerrottiin, miten vaikka lähihoitajakoulutukseen hakee vuosi vuodelta vähemmän nuoria ihmisiä. Nämä trendit ovat sen suuntaisia, että tämä ei ole toteutettavissa. Nämä pitäisi valiokunnan mietinnössä rehellisesti tuoda, puhumattakaan sitten tästä yleisestä rahoitustilanteesta. Valtiovarainministeri Vanhanen sanoi täällä eilen, että vuosikymmenen aikana pitää sopeuttaa julkistaloutta 5 miljardilla. Sekin arvio on todennäköisesti alakanttiin, ja siksi ei riitä, että mietintöön kirjoitetaan, että valiokunta edellyttää, että kotihoidon resurssit eivät kärsi, vaan sille pitää tehdä jotain ja miettiä niitä keinoja. Ainakin minulle on jäänyt äärimmäisen katkera muisto tästä keskustelusta, ja se on myös romahduttanut minun käsitykseni monista hallituspuolueiden kansanedustajista, että sitä, että me toivomme valiokunnassa tällaista normaalia käsittelyä, haukutaankin sitten jonkinlaiseksi jarruttamiseksi. Minä aion kyllä vastedeskin olla sitä mieltä, että säättämisen yhteydessä on pidettävä huolta sen toteutumisen mahdollisuuksista.

Kun täällä nyt näyttää hallituspuolueiden keskeisenä keinona olla haukkua minun puolueitani, niin sanonpa, että ehkä me sitten erotumme muista puolueista sillä, että meidän mielestämme julkisen vallan ei pidä antaa lupauksia, jotka eivät ole toteutettavissa. Jos jollakulla teistä kristillistä vakaumusta on — ja sanon, että Raamatusta löytyy paljon viisaut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

ta kaikille muillekin — Raamatussakin sanotaan näin Saarnaajan kirjassa: ”On parempi olla lupaamatta kuin luvata ja jättää lupaus täyttämättä.” Muistellaanpa tätä.

Kun tätä kokonaisuutta katsotte, niin eihän tällainen puhe, että sitten me hankimme lisää rahaa ja sitten me panemme lisää resursseja sinne ja tänne, nyt vain ole realistista tämän julkisen talouden kokonaiskuvan kannalta. Ja ainakin vähin, mitä te voisitte miettiä — kun Peltokangaskin kysyi täällä, että kuka voi katsoa peiliin — niin ajatelkaa kaikkia niitä, vaikka työmarkkinauudistuksia, [Puhemies koputtaa] joita tarvitaan, jotta me saisimme näitä lisäresursseja. — Kiitos.

11.47 Heidi Viljanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tänään on todella tärkeä ja merkittävä päivä, ja tehdään hetken päästä historiallinen äänestys vanhustenhoidon parantamiseksi. Kuten edustaja Guzenina hetki sitten omassa puheenvuorossaan sanoi, niin olemme tämän asian kanssa auttamattomasti liian myöhään liikenteessä. Näitä päätöksiä olisi tullut tehdä jo paljon aikaisemmin, vuosia, jopa 10 vuotta sitten. Nyt kuitenkin ollaan päätöstä tekemässä, ja siitä suuret kiitokset kuuluvat tietysti ministeri Kiurulle ja hallitukselle, että vihdoin päästään tätä asiaa edistämään.

Nyt puhutaan siis vain osasta vanhustenhoitoa ja tehostetun palveluasumisen ja ympäri-vuorokautisen laitoshoidon henkilöstömitoituksesta. Muutos tapahtuu porrastetusti ja vastuullisesti niin, että se on täysimääräisesti voimassa vuonna 2023. Tämä on vastuullista ja ennakoivaa asteittain etenemistä. Kuten täällä on puhuttu, niin hoitajien saatavuus on jo pitkään ollut ongelma. Miksi meillä on sellainen tilanne tässä maassa, että hoitajat eivät pysy alalla? Miksi he lähtevät ulkomaille töihin, vaihtavat alaa? Sieltä löytyvät ne juurisyyt, mihin meidän on tartuttava ja mitä asioita meidän on ratkottava. Siellä on paljon erilaisia tekijöitä. En lähde niitä tässä listaamaan.

Vanhustenhoito on kokonaisuus. Emme me voi unohtaa myöskään kotihoitoa, mikä täällä on ollut pelkona. Emme me voi unohtaa myöskään omaishoitoa. Emme voi unohtaa saattohoitoa ja hyvää loppuelämän hoivaa vanhuksille, mutta emme voi myöskään unohtaa perhehoitoa, joka sekin on osa vanhustenhoivaa, pieni osa kuitenkin. Meillä on monta erilaista osa-aluetta, joista meidän tulee pitää huolta. On ihan kiistatta selvää, että työtä riittää. Ei tämä helppo harjoitus tule olemaan. En lähde sellaista väittämään, mutta jos ei sitä nyt aloiteta, niin se työ jää kyllä tekemättä. Siispä nyt on käärittävä hihat ja lähdettävä oikeasti miettimään koko kokonaisuutta.

Täällä on puhuttu arvovalinnoista. Muistan gerontologian professori Marja Jylhän joskus tv-haastattelussa todenneen tähän asiaan liittyen, että loppujen lopuksi tässä on kyse arvovalinnoista, ja nyt tämä arvovalinta on tehty, ja yleensä silloin, kun arvovalinnoista puhutaan, niin me laitamme myös rahaa sinne, mihin me näemme, että se tarpeen on.

Voin vain tähän loppuun todeta, että tämän päätöksen jälkeen meidän on hyvä jäädä kesätautille, ja samalla toivotan kaikille kollegoille oikein hyvää ja rentouttavaa kesää.

11.50 Johannes Koskinen sd: Herra puhemies! Edustaja Viljanen tässä hyvin totesikin nämä ydinsisällöt. Palaan hiukan siihen taustaan, mistä edustaja Guzenina puhui.

Olin edelliskauden muissa hommissa, ja silloin sitä edeltävän kauden lopussa näytti jotakuinkin varmalta, kun kariutui tämäkin hanke, samoin kuin sote-uudistus, että seuraavalla kaudella elikkä eduskuntakaudella 15—19 nämä isot, pitkään valmistellut uudistukset toteutuisivat, mutta niin ei käynyt, ja nyt sitten täällä sitä, että lopulta hoitajamitoitus toteutuu, ovat kärkkäimmin kritisoidussa kokoomus ja perussuomalaiset, jotka olivat edel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

lisvaalikaudella, varsinkin alkuvaiheessa suuntaamassa hallituksen toimintaa ja josta tämäkin uudistus, sen toteuttaminen, jäi uupumaan.

Näissä kunnan tehtäviin kuuluvissa peruspalveluissahan on erilaisia strategioita, millä pystytään varmistamaan se, että saadaan riittävä laatutaso ja palvelukyky kautta maan toteutumaan. On näitä pisimmälle vietyjä velvoitteita, subjektiivisia oikeuksia, joista yksilöllä on valta saada varmuus, että ne toteutuvat, ja siinä sitten valtion pitää tukea kuntia, että tällaiset subjektiiviset oikeudet toteutuvat. No, sitten on tässä välimaastossa olevia, että kyllä kaikilla vanhuksilla on subjektiivinenkin oikeus siihen, että saavat kunnan hoitoa, mutta kun sitten nähdään, että se tulkitaan kovin eri lailla itsehallinnollisissa kunnissa, niin sitten tarvitaan tätä valtakunnan tason sääntelyä, ja siitähän sitten tietysti pitkään kiisteltiin, että tarvitaanko tämmöistä matemaattista hoitajamitoitusta vai mikä se tapa on, jolla voidaan varmistaa laadun kattavuutta ja tasoa. No, sitten on selvästi nähty, että tämä on se viimeinen ja ainoa keino, jolla pystytään turvaamaan, että kaikissa hoitoyksiköissä päästään riittävän riman yli.

Se täytyy muistaa, että merkittävä osa hoitolaitoksista on jo reilusti yli tämän mitoituksen, ja se on ikään kuin tehty ihan normaalien valtionosuuksien ja kuntien perustehtävien toteuttamisen piirissä. Nyt pitää kaikki saada sen riman yli, ja tässä tämä hallituksen nyt esittämä malli ja siihen käyttöön saatava rahoitus riittävät turvaamaan sen, ja on tärkeää, että se lopulta on saatu läpi, ja nyt toivoisi, että yhdessä tuumin eduskunta voi varmistaa, että se toteutuu tämän vaalikauden aikana ja myöskin nämä muut sektorit, joista on puhuttu, kotipalvelut ja niin edelleen, samanaikaisesti saadaan tämmöiselle hyvälle pohjoismaiselle tasolle.

11.53 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Meillä on takana raskas istunto, kun oikeisto-opposition äänin estettiin oikeuslaitosta tutkimasta mahdollista tässä salissa tapahtunutta viharikosta. On historiallista, että valtakunnansyyttäjän pyyntö evättiin. [Arja Juvonen: Hoitajamitoitus on aiheena!] Mutta historiallista on myös hoitajamitoituksen säätäminen. Siksi tuntuukin aivan erityisen hienolta, että voimme vielä tänään käsitellä tätä tärkeää aihetta, jolla ikäihmisten palveluja laitetaan kuntoon ja ihmisoikeuksia edistetään eikä niitä estetä.

Vasemmisto on ajanut sitovaa hoitajamitoitusta lakiin jo ainakin kymmenen vuoden ajan, ja vaikka itse olen täällä uusi, niin sain kunnian olla sote-valiokunnassa tätä mietintöä hyväksymässä. Oikeus hyvään hoivaan ja arvokkaaseen vanhuuteen on tärkeä ihmisoikeuskysymys Suomessa. Jotta tämä voi toteutua, me tarvitsemme laadukkaita ja saavutettavia palveluita. Hallituksen esitys säätää sitova 0,7:n hoitajamitoitus vanhusten ympärivuorokautiseen hoitoon tarkoittaa ikäihmisille parempia palveluita. Se tarkoittaa aivan käytännössä esimerkiksi sitä, että ammattilaisella on aikaa pysähtyä kuuntelemaan ja tukemaan, kun sitä tarvitaan. Se tarkoittaa ennen kaikkea sitä, että työntekijöillä on mahdollisuus tehdä työtään eettisesti kestävällä tavalla, aivan kuten tässä valiokunnan mietinnössä minusta hienosti todetaan.

Sitten tämä ongelma, joka liittyy hoivabisnekseen: Aivan liian pitkään hoivajätit ovat voineet tehdä voittoa vanhustemme hyvinvoinnin kustannuksella. Henkilömäärästä tinkiminen on näkynyt suoraan hoivan laadussa. Se on näkynyt negatiivisesti ikäihmisten hyvinvoinnissa ja myös henkilökunnan jaksamisessa, ja vihdoinkin tätä häikäilemättömyyttä voidaan nyt estää. Oleellista tässä on myös se, että tätä henkilömitoitusta tulee valvoa tehokkaasti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

Arvoisa puhemies! Minä olen todella tyytyväinen, että Marinin hallitus vihdoinkin toteuttaa tämän pitkään kaivatun uudistuksen. Tämä lakisääteinen korotettu henkilöstömitoitus on rakenteellinen ratkaisu siihen vanhustenhoivan kriisiin, joka on viime vuosina järkyttänyt varmasti meistä jokaista. Tämä on tärkeä uudistus niin vanhuksille, omaisille kuin myös työntekijöillekin. Tällä päätöksellä tämä istunto voi jäädä historiankirjoihin myös päivänä, jolloin saimme aikaan hyvää. Hoitajamitoituksen korotus on odotettu ja oikeutettu askel työssämme paremman vanhuuden takaamiseksi kaikille, ei harvoille.

11.56 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tämä hoitajamitoitus tarkoittaa nyt lokakuussa voimaan astuessaan 0,5:n mitoitusta, eli käytännössä ei mitään muutosta nykyiseen tilanteeseen, eikä se 0,55:kään vielä muuta käytännössä mitään. Vuonna 2022 kun tulee 0,60, niin siihen pääsee yli 60 prosenttia hoivayksiköistä. Vasta silloin aprillipäivänä 2023, jolloin mitoitus 0,7 astuu voimaan, tällä lailla on käytännössä merkitystä.

Nythan siellä lakiesityksessä myös ammattinimikkeiden kirjo lisääntyy ja kouluttamattomia voi olla enemmän työvuorossa kuin aikaisemmin, joten osaamistason seuranta ja erityisesti lääkehoidon toteutuminen riittävällä ammattitaidolla ja laatu tulevat olemaan tärkeässä roolissa.

Kun tämä hoitajamitoitus sitten tulee voimaan, niin siinä on tietenkin riski siihen, että kynnys ympärivuorokautiseen hoivaan nousee ja yhä vähemmän vanhuksia tulee pääsemään ympärivuorokautisen hoivan piiriin. Ja kun me tiedämme, että kotihoidossa tälläkin hetkellä on erittäin monisairaita ja raihnaisia vanhuksia, niin se ei sitä kautta ainakaan paranna kotihoidon tilannetta.

Olenkin tänään jättänyt lakialoitteen siitä, että se odotusaika siinä, kun tehdään päätös, että tarvitsee sosiaalipalveluja, joihin myöskin ympärivuorokautinen hoiva liittyy — siellä laissa on tällä hetkellä kolme kuukautta — lyhennettäisiin yhdeksi kuukaudeksi, jolloin voisi tulla luottamusta siihen, että kun se tilanne siellä kotona oikeasti huononee siihen tilanteeseen, ettei siellä enää pärjää, niin se hoivapaikka sitten järjestyy asianmukaisesti eikä siellä joudu odottamaan pitkiä aikoja, niin kuin tällä hetkellä valitettavasti osassa Suomea joutuu odottamaan.

Ja toinen asia: Meillä pitäisi Suomessa olla yhtenäiset kriteerit siihen, mitkä ovat ne kriteerit, joilla hoivapaikan saa. Tällä hetkellä kunnat hyvin eri tavalla näitä kriteerejä muodostavat ja vanhukset eivät ole yhdenvertaisessa, tasavertaisessa asemassa ympäri Suomen. Siitä olen myös jättänyt toimenpidealituksen.

Haluan vielä tässä kohtaa korostaa sitä, että hyvä lainvalmistelu on sitä, että kuullaan riittävästi asiantuntijoita ja varmistetaan riittävä rahoitus ja edellytykset lain toteutumiselle myöskin käytännössä, ja siltä osin tämä valmistelu [Puhemies koputtaa] tämän lain osalta ei ole ollut hyvää.

11.59 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Näin aluksi kannatan edustaja Juvosen erittäin hyviä ja tarpeellisia lausumia.

Hoitajamitoitus on toteutumassa vihdoinkin, se on erittäin hyvä asia. Kaikki puhuvat siitä, että hoitajien työ on arvokasta, tärkeää. Sen pitäisi myös näkyä palkkauksessa. Näin ei vieläkään ole. Vaikka eduskunta ei suoranaisesti palkkoihin voi vaikuttaa, voimme kuitenkin vaikuttaa siihen rahoitukseen, jolla saadaan riittävästi hoitajia nopealla aikavälillä. Ja kun hoitajia on riittävästi, voidaan vaikuttaa hoitajien työssäjaksamiseen paremmin ja sitä kautta myös hoidettavien hyvään hoitoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

Kotihoidon ja omaishoidon tilanne on edelleen heikko. Ilman omaishoitajia maamme vanhusten- ja vammaishoito olisi kaaoksessa. Vain murto-osa omaishoitajista saa työstään pientä korvausta. Perussuomalaiset ovat usein nostaneet esille näitä omaishoitajien kohdalla olevia vaikeuksia: verottomuutta, vapaapäivien toimivuutta, palkkioiden pienuutta, muun muassa.

70-luvun lopulla olin myös hoitotyössä, tai silloin aloittelin hoitotyön Koskelan sairauskodissa. Tein kolmivuorotyötä, ja minun täytyy sanoa, että silloinkin oli hoitajista pula ja asiat eivät ole kovin paljon kehittyneet tähän päivään mennessä. Vaikka meillä on hyvinvointi lisääntynyt, tilanne ei ole oleellisesti parantunut. Ja jos ajatellaan tätä meidän rakasta Suomea ja meidän ikäihmisiämme, heidän ovat jälleenrakentaneet, kantaneet kortensa kekoon, tehneet raskasta työtä, nyt he ovat iäkkäitä, niin mikä on sen tärkeämpää kuin hoitaa heitä täysipainoisesti ja kunnolla? Eli voin alleviivata kyllä sen, mitä edustaja Peltokangas täällä omassa puheenvuorossaan esitti.

Tämän kaiken jälkeen, mitä puhuin, toivotan kuitenkin kaikille hyvää kesää.

12.01 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Hyvän kesän toivotusten lisäksi täällä on vähän erikoinen sävy tässä keskustelussa. Me kaikki tunnistamme, että olemme tekemässä historiallista päätöstä. Pitkään tavoiteltu hanke ollaan toteuttamassa, silti me kuulemme oppositiosta huomautuksia, lausahduksia, että mitään ei tehdä. Me teemme historiallista päätöstä, mutta kuuleman mukaan mitään ei tehdä. Tässä pidetään kiinni myöskin vaalilupauksista, ennen kaikkea hallitusohjelman sitoumuksista, mutta me kuulemme oppositiosta: kaikki on petetty. [Ritva Elomaan välihuuto]

Arvoisa puhemies! Kun te kuuntelette tällaisia puheenvuoroja, niin tuleeko teille mielikuva siitä, että pettäköhän mahdollisesti puhuja? Ohjaako oppositio harhaan kansalaisia, kuulijoita ja äänestäjiä tämän tyypisellä kritiikillä? Osa oppositiosta, kun me teemme historiallista päätöstä, toteaa, että pitäisi tehdä vielä enemmän. Tämä ei nyt riitäkään, pitäisi vielä enemmän tehdä siitä huolimatta, että me kaikki tunnistamme sen, että on merkittävä seikka, että tämä hoitajamitoitus tulee määrällisesti nyt lakiin. Toiseksi tässä tehdään se olennainen seikka, että me eriytämme hoivatyön muista tukitoimista, mitä hoivakodeissa on. Ja onhan hallitus ohjelmassaan ja tavoitteessaan, saatesanoissaan tähän lakiesitykseen, lähtenyt myöskin liikkeelle siitä, että kotihoitoon on panostettava — aivan oikein, siihen on panostettava — ja omaishoitoon on myöskin saatava voimavaroja. Ei se muutu miksiäkään siitä, että me tiedämme, että meillä on muutakin tehtävää tässä yhteiskunnassa myöskin vanhusten hoivan osalta. Nyt tehdään historiallista päätöstä.

Edustaja Vartiainen totesi, että täällä on hallituspuolueiden edustajilla taipumus haukkua kokoomusta. Minulla on se tunne, kun olen kuunnellut edustaja Guzeninan, Viljasen ja Koskisen puheenvuorot tässä viimeiseksi, että ei täällä kukaan ole haukkunut kokoomusta. Me olemme vain todenneet faktat: näin asia on ollut. Tässä oli tarkka historiallinen kuvaus useissa puheenvuoroissa siitä, miten tätä hoitajamitoitusta on tässä eduskunnassa käsitelty. Kai me voimme sanoa faktat paikalleen. Jos se teistä tuntuu haukulta, niin sen verran tuntuu olevan pistoa sydämessä, että on epäonnistuttu tässä argumentoinnissa. Ja kyllä me olemme sitten tukemassa myöskin kokoomusta siinä, että kotihoitoon pannaan voimavaroja, pyritään kohentamaan sitä omaishoitoa, pyritään tekemään. Auttakaa meitä silloin, kun se hetki on, alkääkö silloin keksikö — tai jossain muussa asiassa — esimerkiksi, että eläkeuudistus täytyisi viedä sillä tavalla maaliin, eikä toteutettaisi näitä asioita. Onhan meillä elämä täynnä asioita, joilla me voimme kiertää kuvioita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

Iloitaan siitä, että tehdään historiallinen päätös. Tämä on arvokas päätös tänään.

12.04 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tämä menee nyt vastauskierrokselle minunkin osaltani. Hyvin lyhyesti haluan todeta, että olen tarkkaan kuunnellut tässä opposition puheenvuoroja, että perussuomalaiset haluaisivat toteuttaa tämän uudistuksen nopeammin. No, en sitä ryhdy kommentoimaan. Se on hyvä tavoite, mutta minusta myös tämä 30 kuukauden vaiheistus on hyvä. Kokoomuksen taholta olen kuullut kahta eri kantaa: Ihan suora sitaatti edustaja Vartiainen puheenvuorosta: ”Tämä ei ole toteutettavissa.”. Siis se, mitä nyt tässä esitetään. Toisaalta sitten edustaja Laihon puheenvuorossa: hyvä, mutta tästä puuttuvat kotihoito, omaishoito, saattohoito, ja ne olisi pitänyt toteuttaa samalla. Tässä on jotain pientä ristiriitaa näiden näkemysten välillä.

Ajattelin pysyä aika asiallisessa roolissa tässä, mutta pikkuisen ehkä kuitenkin tässä väritystä: 1.4.23 poikani täyttää 41 vuotta. Hänen ihana keskimäinen lapsensa, minun lapsenlapseni, täyttää 10 vuotta, ja silloin tulee voimaan täysimääräinen myös tämä vanhustenhuollon mitoitus. Nämä mainitsemani henkilöt eivät silloin tätä lakia tule tarvitsemaan, mutta mainitsin tämän vain siksi, että minusta on pikkuisen ilkeätä tehdä päivämäärästä 1.4. nyt aprillipäivä. Sehän on aprillipäivä, mutta se sattuu myös olemaan kahden minun tärkeän läheiseni syntymäpäivä, ja minä suhtaudun hyvin vakavasti siihen päivään noin yleisesti ottaen. Eli ei näin vakavalla asialla kuin vanhustenhuollolla pitäisi nyt leikkiä sillä tavalla, että se on jotenkin huonoa, että se lopullinen voimaantulo tulee aprillipäivänä.

Mennäkseni vakavampiin asioihin: Minä suhtaudun ehkä kaikkein nöyrimmin tässä siihen kritiikkiin, jota edustaja Vartiainen esittää, koska tiedän, että hän suhtautuu talousasioihin vakavasti. Minä jo siinä ykköskäsittelyssä vastasin, että kyllä minä näen tämän asian, edustaja Vartiainen, niin, että meidän koko kunnallinen sosiaali- ja terveydenhuoltomme on 19,6 miljardia euroa. Meillä on siitä vanhustenhuoltoa 4 miljardia, erikoissairaanhoidon 8 miljardia ja kunnallista perusterveydenhuoltoa 4 miljardia, meidän sairausvakuutuskorvaukset ovat yhteensä 2 miljardia. Minä ihan oikeasti näen, että tarvitsemme tähän nyt sen yhden lisäprosentin, 95 miljoonaa me tarvitsemme tähän lisää rahaa sen lisäksi, mikä on jo rahoitettua, eli 17 miljoonaa ensi vuodelle, 61,5 miljoonaa vuodelle 22 ja sitten 17 miljoonaa siihen alkuvuoteen 23 — 1.4. alkaenhan se tulee maksamaan 178 miljoonaa, eli se koko vuoden 23 hintalappu on 195. Kaikki muu tämä on jo kehyksissä, mutta kun tämä aikataulu nyt muuttui tämän vaiheistuksen myötä — joka oli hyvä — ja nyt se rahoitus pitää osoittaa jokaiselle kohdalle, me tarvitsemme tähän [Puhemies koputtaa] lisää 100 miljoonaa. Olen aivan vakuuttunut siitä, [Puhemies: Aika!] että me pystymme sosiaaliturvan kokonaisuuden puitteissa tämänkin järjestelmään. [Puhemies: Aika!] Kaikkein parasta olisi tietysti, jos saisimme sen kehyksen ulkopuolelta.

12.07 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Tänään on todella hieno päivä, niin kuin tässä monissa puheenvuoroissa on käynyt ilmi, ja uskon, että me kaikki täällä salissa olemme samaa mieltä siitä, että on hienoa, että nyt kymmenen vuoden jälkeen vihdoinkin saadaan sitova hoitajamitoitus lakiin. Uskon, että kaikki ollaan siitä samaa mieltä, vaikka tietyistä detaljeista tuleekin oppositiopuolelta kritiikkiä.

Ymmärrän ehkä myös sen, että kun tätä kymmenen vuotta on nyt yritetty, niin muutamista oppositiopuolueista ehkä vähän turhautumistakin tulee siitä, että te ette ole saaneet tätä sitovaa hoitajamitoitusta vietyä lakiin ja että nyt se saadaan. Siinä suhteessa yritetään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

nyt näistä pienistä detaljeista hakea ehkä vähän väärin värittämällä vääriä asioita ja väärää kuvaa tuoda esille.

Ensinnäkin niin kuin edustaja Guzenina tässä hyvin avasi ja ainakin edustaja Kiljunenkin sitä puheenvuorossaan sivusi, niin heti 1.10., kun laki astuu voimaan — laki siis astuu voimaan 1.10., ei 1.4.23, niin kuin kokoomus sanoo, laki astuu voimaan 1.10. tämän vuoden puolella — mitoitukseen lasketaan silloin vain se hoitohenkilökunta, joka tekee sitä välitöntä asiakastyötä. Elikkä juuri siitä suurimmasta ongelmasta, mikä meillä on ollut tällä hetkellä ja mistä syystä meillä on ollut mitoitusergelmiä ja mistä on muun muassa tullut julkisuuteen esille todella suuria ylilyöntejä siinä, että mitoitukseen on laskettu myös tuki-palvelutyötä tekevät, päästään heti 1.10., ja se on todella iso ja hieno asia. Se nostaa välitömästi mitoitusta juuri niissä hoivayksiköissä, joissa on ollut suurimpia ongelmia viime vuosina. Siihen päästään vastaamaan nyt heti.

Toinen asia, mikä on mielestäni hyvää politiikkaa, on se, että annetaan siirtymäaika, koska niin kuin tässäkin salissa koko aika kuuluu sitä, että mistä te saatte ne hoitajat, mistä te saatte ne hoitajat, niin se on ihan totta, että se ei ole yksinkertaista. Sen takia on hyvä, että annetaan työnantajille siirtymäaika rekrytoida ne hoitajat ja annetaan myös siirtymäaika sille, että keritään kouluttamaan tätä hoitohenkilökuntaa lisää. Siinä mielessä perustuslaki-valiokunnan esitys porrastamisesta oli hyvä, ja kannatan sitä.

Mutta kaikin puolin tänään on todella hieno päivä. Herra puhemies, olen todella ylpeä siitä, että tämä hallitus saa vihdoinkin tämän sitovan hoitajamitoituksen lakiin.

12.10 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Tällainen kuuluisa kreikkalainen filosofi Diogenes asui tynnyrissä, ja hän halusi aina olla se paras debatisia, paras argumentoiia, ja hänellä oli tällainen tapa, näin kerrotaan, että jos hän oli häviämässä debatin, niin hän esimerkiksi saattoi keksiä jonkun tempun, vaikkapa alkaa syödä kukkakimppua. Joten yleisö rupesi kiinnittämään huomiota siihen, että herranjestas, hänhän syö kukkakimppua, ja unohdettiin täysin, mistä siinä debatisia oli kysymys. Nyt tässä keskustelussa huomaa, että joidenkin oppositioedustajien ja hallituspuolueen edustajien välille on syntynyt tällainen erikoinen tilanne, että tartutaan lillukanvarsiin, vähän niin kuin syödään kukkakimppua, jotta ei sitten huomioitaisi sitä suurempaa kuvaa, mitä tässä on tapahtumassa.

Kun me tänään päätämme tästä henkilöstömitoituksesta, niin sehän on vain yksi osa tätä hallitusohjelmaankin kirjattua vanhuspalveluiden kokonaisuudistusta, eli vielä lisää on tulossa. Ei pidä katsoa tätä ainoastaan nyt ikään kuin kokonaisratkaisuna, vaan tämä on yksi osa. Ja se, että tässä nimenomaisessa osassa etenemme vaihteittain, on hyvä asia, mutta sieltä on tulossa myös lisää — täällä on kannettu huolta kotihoidosta, omaishoidon palveluiden riittävydestä ja omaishoitajien tuen riittävydestä. Tämä kaikki on hallitusohjelmaan kirjattuna, ja näiden kanssa edetään. Me olemme nyt vasta reilun vuoden päivät tätä hallituskautta olleet istumassa, ja sen vuoksi pyydän myöskin oppositiolta malttia.

Oppositiossa on puolueita, kuten kokoomus, joka on ollut vallassa hyvinkin pitkään, ja nyt yksi huoleni, arvoisa puhemies, on se, että eihän nyt käy niin, että jos kokoomus pääsisi valtaan seuraavalla hallituskaudella, niin he olisivat valmiita romuttamaan nämä uudistukset. Tiedän, että perussuomalaiset eivät näin tekisi, teille tämä on sydämenasia, mutta kokoomuksen kyyniset... Tämä Dionysos, hänhän oli kyynikko myöskin... [Juhana Vartiainen: Diogenes!] — Diogenes, korjaan. — Hänhän oli kyynikko myöskin, ja toivon kovasti, että tämä kokoomuksen kyynisyys ei tarkoita sitä, että te ette usko tähän kokonaisuuteen ja sitten omalla hallituskaudellanne olisitte valmiit tämän romuttamaan. Näin en ha-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

lua uskoa, mutta kaikkihan on mahdollista: viime kaudellahan näin kävi, että henkilöstömitoitusta haluttiin laskea siitä 0,5:stä peräti 0,4:ään ja heikentää sitä vanhustenhoivaa tätä kautta. Olivathan ne leikkaukset aikamoisia, jotka silloin tehtiin.

12.13 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Ja tähän vastaan heti, että oli hienoa, että siellä siinä vaiheessa olivat perussuomalaiset, jotka estivät sen, että sitä olisi laskettu 0,5:stä 0,4:ään, koska se olisi ollut täysin päätöntä menoa. Sen eteen kyllä tehtiin lujasti töitä, se pieni porukka, joka näki, että missään nimessä heikennyksiin ei ole mahdollisuuksia.

Mutta, arvoisa puhemies, viime keväänä vaikutti kyllä siltä, että tästä itse asiasta, tästä henkilöstömitoituksesta, vietiin se [Jouni Ovaskan välihuuto] itse asia hyvinkin kauas ja haluttiin unohtaa se. Se kesti kohtuuttoman pitkään mielestämme: ylitettiin kesä, meni syksyyn, ja odotettiin, missä vaiheessa lakiesitys tuodaan. Meille heräsi kyllä jo se tunne, että onko tulossa mitään henkilöstömitoituslakiesitystä.

Ja toki täytyy sanoa kolmannen kauden edustajana, että tämä henkilöstömitoitus, vanhuslaki, saattohoitolaki, potilasturvallisuuden parantaminen, omaishoitoon liittyvät parannukset ovat olleet juuri niitä asioita, joita olen tullut ajamaan tänne, ja siinä mielessä totta kai tämä on kannatettava ja hyvä asia. Mutta tässä saatetaan lakiin nyt suositus, jota laskettiin. Vuonna 2008 se suositus oli peräti 0,8 ylimmillään, sitten se laskettiin 0,5:een, ja nyt sillä 0,5:llä mennään. Mutta jos joku täällä kuvittelee, että sillä 0,5:llä viedään vanhuksia ulos, niin haaveilee turhaan. Ei todellakaan viedä. Ei se 0,5:n henkilöstömitoitus riitä yhtään mihinkään ylimääräiseen. Me tiedämme sen kaikki. Jokainen tietää, ja jos ei tiedä, niin täytyy mennä sinne sitten katsomaan.

Mutta vielä, arvoisa puhemies: Kun täällä puhutaan niin kovasti nyt siitä välittömän ja välillisen työn erottamisesta, niin haluan muistuttaa teitä siitä, että se voi mennä myös niin, että sen välillisen työn tekijä tekee aamupäivän välillistä työtä — hän on hoiva-avustaja, ja hän aamupäivän vaikka siivoaa siellä ja pyykkää, pesee pyykkiä, luuttuaa lattiaa — ja kun iltavuoro koittaa kello 12:n jälkeen, hän siirtyy siihen välittömään työhön, eli sama henkilö voi tehdä saman työvuoron aikana välillistä ja välitöntä työtä.

Ja kun täällä puhutaan koko ajan hoitajista, niin älkää käyttäkö sanaa ”hoitaja” — tai ”hoitajamitoitus” — henkilöstä, jolla ei ole hoitajan koulutusta. Te sotkette asioita. Ei tarvitse kovin vanha, viisas olla, kun näkee jo tulevaisuuteen, että tästä tulee olemaan paljon vielä keskustelua hoitajaliittojen kanssa, Tehyn ja SuPerin, kun he pääsevät todella kiinni siihen, mitä hoivakentällä tapahtuu. Ja pidetään huoli pienimmillä palkoilla toimivista henkilöistä, kuten esimerkiksi kotiaavustajista ja hoiva-avustajista — se henkilöstö ei ole heitä. Silloinhan tämä karkaa todella kauas siitä perimmäisestä ajatuksesta. Siellä täytyy olla lähihoitajia, täytyy olla sairaanhoitajia ja hoiva-avustajia, ilomielin otan heidät vastaan. Mutta seurataan sitä tilannetta, että siellä varmasti säilyy myös potilasturvallisuus.

12.16 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä kevät on ollut hyvin rankka ja varsinkin nämä viime päivät erityisen raskaita, mutta tämä päivä on monella tapaa hyvä — eikä vähiten joidenkin äänestysten vuoksi, mitä olemme tänään jo tehneet, vaan tämän hoitajamitoitusesityksen vuoksi myös. Onhan tämä historiallinen päivä, että nyt siellä on joku luku, mikä on velvoittava, ei vain suositus.

Mutta haluaisin tässä nostaa esille sen, että se kuitenkin on joka yksikössä se minimiluku. Siellä täytyisi joka päivä ja joka viikko päästä siihen hoitaja- ja henkilöstömäärään, mitä se potilas-, ikäihmisjoukko tarvitsee. Se on nimenomaan se tärkein ja keskeisin asia,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

että joka yksikössä käsiä tulee olla se määrä kuin se joukko hoidettavia todellisuudessa tarvitsee. Tässä on tietysti sekä aluehallintoviranomaisilla että valvovilla viranomaisilla rooli, ja toisaalta kun meistäkin moni on kunnallispuolella päättäjinä, niin myös siellä voi vaikuttaa siihen, että meidän ikäihmiset todella saavat ansaitsemansa laadukkaan, arvokkaan hoidon.

Mutta haluan tässä nostaa myös edustaja Laihon aiemmin esittämät erittäin hyvät lausumat, joita lämpimästi kannatan, ja toivon, että niitä viedään eteenpäin.

Mutta sitten, minkä takia halusin pyytää vielä puheenvuoron, niin toivoisin, että hallitus miettisi jatkossa myös sitä asiaa, että mitenkä hoitopuolen ja hoitajien koulutuksen arvostusta ja tämän ammatin arvostusta saadaan nostettua. Itsekin olen aikanaan monenlaisissa yksiköissä toiminut hoitajana ja sen jälkeen sitten valmistuttuani omaan ammattiini tehnyt tiimityötä hoitajien kanssa, monenlaisten terveydenhuollon ammattilaisten kanssa, ja me, jotka laitoksissa, sairaaloissa ja eri yksiköissä teemme työtä, tiedämme, että se on tiimityötä. Se on mitä suurimmassa määrin tiimityötä, ja hoitajat ja myös avustava henkilökunta tekevät erittäin tärkeää työtä. Jokainen on tarpeen siinä kokonaisuudessa. Ja kun aiemmin hoitotyö oli hyvin arvostettua, niin minkä takia tilanne on nyt toisin? Toivon, että hallitus puuttuisi tähänkin.

Yksi asia on tietysti ne työolosuhteet, jotka ovat käyneet aivan liian rankoiksi. On aivan liian paljon vastuuta, aivan liian vähän aikaa. Ja myös se palkkaus. Se riippuu osaltaan siitä, paljonko tästä talosta lähtee niitä resursseja ja myös euroja liikkeelle, mutta myös tähän palkkausasiaan pitäisi saada parannusta. Meiltä lähtee ammattitaitoisia hoitajia naapurimaihin ja jäävät sinne, ja myös tänä korona-aikana se koronalisä on jäänyt uupumaan. Toivoisin, että hallitus miettisi, millä tavalla niin koulutus kuin työolosuhteet hoitoalalla tulisivat sellaisiksi, että sinne pyrkisi enemmän väkeä ja myös valtakunnassa tämän ammattialan arvostus nousisi.

Näillä sanoilla myös itse toivotan kaikille oikein hyvää kesää, ja vähän niin kuin ammattini puolestani semmoista työdementiaa kesän ajaksi, että unohdetaan työasiat ja nautitaan ihanasta kesästä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. Täällä on vielä kuusi puheenvuoroa. Katsotaan, miten iltapäivä etenee.

12.20 Juhana Vartiainen kok: Arvoisa puhemies! Monet ovat täällä ihastelleet, että tämä on se suuri päivä, mutta se suurin päivä on sitten, jos tämä todella joskus oikeasti toteutuu. Täällä on sanottu, että se on ”detalji” ja ”lillukanvarsi”, taisi edustaja Guzenina sanoa, ja puhuikohan edustaja Berg jostain opposition esille ottamista detaljeista. No, eräänlainen hyvin tärkeä detalji se on, että tämä on toteutettavissa, onko se toteutettavissa ja myös se, jos se sattuisi olemaan. Ja meidän näemme sen sitten vuonna 23 ja siitä eteenpäin, että millä hinnalla se on toteutettavissa, mistä kaikkialta se on sitten pois, vai onko se jotain rajua velkaantumista. Siitähän tässä on kysymys, ja se ei ole todellakaan mikään pieni detalji. Resurssit ovat aina niukkoja.

Kun me valiokunnassakin tätä käsitelimme, oli vaikea vakavalla naamalla kuunnella näitä ajatuksia näistä rahoituslähteistä. Ne kuulemma tulevat jostain digitalisaatiosta tai sitten muusta täsmentämättömästä. Minulle jopa kerrottiin, että tämä ei ole pois mistään, koska on jotain tällaisia uusia digitalisaatiolähteitä, joista rahaa tulee. Mutta ihan nämä tietyt taloudenpidon alkeet sanovat, että kaikki on pois jostakin. Eihän me tiedetä sitä, mistä se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

vielä on, mutta se voi olla jostain muusta kuntien toiminnasta, lastensuojelusta, tai sitten se vain näkyy entistään rajumpana velkaantumisena. Minä yritän vain saada teitä näkemään tätä kokonaiskuvaa.

Suomen julkistalouden tila on tämän huoltosuhteen muutoksen vuoksi viimeiset 13 vuotta, tai 11 vuotta, oikeastaan koko ajan heikentynyt, ja te täällä puhutte vain siitä, miten tämä on nyt hoidettu kuntoon ja tulee sitten jostain lisää resursseja. Mutta ei Suomen poliittinen järjestelmä oikeasti toimi näin, ja siksi se viisas neuvo, josta nyt näyttää tulevan pelkkää arvostelua, että lupaa vain sellaista, minkä voi pitää, on aika tärkeää. Se Dionysos, jonka edustaja Guzenina täällä mainitsi, oli todella tunnetusti juopumuksen jumala, [Eduskunnasta: Diogenes, ei Dionysos!] ja juovuksissahan tulee luvatuksi kaikenlaista, mitä on sitten seuraavina päivinä aika vaikea pitää. Ehkä se ei ole ollenkaan sattumaa, että tämä Dionysos olikin sitten edustaja Guzeninalla aika lähellä ajatuksissa. — Kiitos. [Maria Guzenina: Hän oli filosofi, ei jumala!]

12.22 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Kun tämä on kevätkauden viimeinen istunto, niin haluan toivottaa teille kaikille hyvää kesää. Entisen edustajan Tommy Tabermannin sanoja mukaillen on hyvä katsoa jälkeensä tätä kirveltävää koronakevättä: Haavat kirvelten kohta istun eduskunnan saunassa yksin ja katselen. Nyt ymmärrän paremmin kivuliasta kulkuamme: vasta kesätauon tultua erottuvat päätökset. Emme me koskaan koronaa toivoneet. Lakiesityksiä me toivoimme ja äänestysliput tuulessa liehumaan. Kirvelkää, silmäkulmat! Ei löydy minusta silti kannattajaa hallitusohjelmalle.

Arvoisa puhemies! Aurinkoista kesää teille ja Suomen kansalle! Nauttikaa lämmöstä ja toisistanne, ja ennen muuta muistakaa levätä ja ladata akut, koska työtä riittää näinä haasteellisina aikoina. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt on tullut paljon näitä toivoksia tuohon kesäloman suuntaan, mutta täällä on vieläkin kuusi puheenvuoroa. [Naurua]

12.23 Heidi Viljanen sd: Arvoisa puhemies! Ihan muistelen, kun tuossa hetki sitten kuuntelin puheenvuoroa edustaja Peltokankaalta, joka nyt on poistunut. Se oli hyvin tunteikas puheenvuoro, ja siinä tuli vähän sellainen syyllinen olo itsellekin, että onko tässä tullut tehtyä aikanaan tarpeeksi henkilökohtaisella tasolla meidän vanhuksien eteen. Siitä jäin sitten pohtimaan tätä asiaa ja sitä, mitä kaikkea todella vanhustenhuoltoon — siitä on nyt puhuttu — mutta mitä meidän vanhuksille oikeasti kuuluu tässä maassa. Tiedetään, että meillä on todella paljon ikäihmisiä, vanhuksia, jotka kokevat yksinäisyyttä, ja on vanhuksia, joita omaiset eivät edes käy katsomassa. Tässä on minun mielestäni semmoinen asia, missä varmasti jokainen suomalainen voisi ihan miettiä, voisiko tehdä itse jotain asian eteen.

Kerron teille esimerkin. Ennen eduskuntaan tuloa olin työssä päihdekuntoutuslaitoksen johtajana. Meillä on siellä semmoinen yksikkö, jossa on pääsääntöisesti nuoria sekakäyttäjiä asiakkaina, rikollisen taustan omaavia ja hyvin karua elämää viettäneitä kavereita. Jo noin kymmenen vuoden ajan nämä kahdeksan kaveria ovat käyneet joka kolmas viikko tiistaipäivisin Porissa Ruskalinna-nimisessä palvelutalossa ulkoiluttamassa vanhuksia, lukemassa vanhuksille, leipomassa heidän kanssaan, pelaamassa bingoa ja tekemässä semmoisia asioita, mihin valitettavasti sillä henkilökunnalla ei välttämättä ole ollut mahdollisuuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

En halua tällä mitenkään nyt mainostaa, että itse olisin jollain lailla autuaampi kuin muut tämän asian suhteen, mutta me voimme tehdä asioita. Me voimme monessa kohtaa miettiä, miten me itse ehkä meidän työpaikoillamme, harrastusporukoissamme ja muissa voisimme myöskin oman kortemme kantaa kekoon ja tehdä asioita, käydä tapaamassa vanhuksia ja kysyä, voimmeko olla avuksi, koska nämä ovat todella tärkeitä asioita.

Ei muuta.

12.26 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! On tosiaan hyvä, että hoivakodeissa todennäköisesti tilanne paranee tämän hoitajamitoituksen 0,7-tason astuessa voimaan 1.4.2023, mutta on tärkeitä, että vanhuspalvelulaki arvioidaan kokonaisuudessaan uudestaan ja se tuotaisiin eduskuntaan vielä tällä hallituskaudella. Täällä nostettiin esiin, että se ollaan tuomassa, mutta itselleni ei ainakaan ole ihan varmaa, että ollaanko se tuomassa vai ei, koska olen kysynyt tätä tällä viikolla ministeri Kiurulta, ja se vastaus oli hyvin epäselvä, ja kysyin myös eilen ministeriöstä, ja sieltäkään en saanut tähän asiaan vastausta, eli olisi todella hyvä, että nyt saataisiin varmistus siihen, että ollaanko se vanhuspalvelu tuomassa eduskuntaan vai ei. Ja yksi meidän lausumista koskee nimenomaan vanhuspalvelulakia, että se tuotaisiin tällä hallituskaudella, että jos nyt on selkeä näkemys siitä, että se ollaan tuomassa, niin ei uskoisi olevan estettä nyt kannattaa tätä meidän lausumaa. Samoin nämä lausumat, jotka nyt kokoomus täällä on nostanut esille ja esittänyt, nimenomaan koskevat sitä, että varmistetaan, että tämä laki saadaan toteutettua ja turvattua. Totta kai me haluamme, että sille laille, mikä tulee voimaan, sitten myöskin riittää rahaa ja sille riittää hoitajia, ja nämä meidän lausumat nimenomaan sitä pyrkivät turvaamaan. Sinänsä nämä eivät ole mitään ekstraa, vaan kaikki nämä meidän lausumat nimenomaan turvaavat tämän lain toimeenpanoa.

No, sitten edustaja Viljanen otti täällä esille, että omaiset eivät käy katsomassa, ja se on todella hankalaa, etteivät käy, tai tosi vähän voivat osan luona käydä omaiset. Se olisi tietenkin toivottavaa, että omaiset vierailisivat läheistensä luona enemmän, ja sen takia nyt ihmetyttää, minkä takia pitää edelleenkin olla vierailukielto hoivakoteihin, että miksi niiden omaisten, jotka siellä käyvät läheistensä luona ja haluavat käydä, vierailuja rajoitetaan. Ja varsinkin kun nyt on tämmöiset hellesäätkin, niin on se nyt kohtuutonta joutua siihen, että ainoastaan ulkotiloissa, ja jos siellä hoivakodissa esimerkiksi ei ole sisällä sellaista tilaa, missä voisi tavata, niin voidaan sitten kieltää tapaaminen. Kun tässä on nyt hyvin kirjava käytäntö eri puolilla Suomea ja se on aina paikallisen johdon päätettävissä, niin toivoisin ja olen tästä esittänyt toiveen myöskin ministeriön suuntaan ja Kiurun suuntaan, että eikö ministeriö voisi nyt tätä ohjeistaa selkeästi ja antaa omaisten tavata läheisiään hoivakodeissa. He elävät siellä kuitenkin viimeisiä vuosiaan, ja läheisyys [Puhemies koputtaa] ja omaisten tapaaminen on tärkeää.

12.29 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minä luotan siihen, että te toivotatte meidän kaikkien puolesta meille hyvää kesää, ja mikä onkaan toivottaessa, kun ulkona on upeaa sää ja meillä on nämä historialliset päätökset tässä edessä.

Minä vähän debattipuheenvuoronomaisesti myöskin kommentoin edelleen tätä samaa teemaa eli sitä tapaa, millä oppositio tahtoo väen väkisin johtaa harhaan.

Edustaja Juvonen täällä käytti puheenvuoron, että 0,5:llä nyt mennään eikä se riitä — näin hän sanoi. Ensinnäkin me kaikki tiedämme sen, myöskin me lainsäätäjät, jotka säädämme tätä lakia tässä, että se 0,5 ei riitä, ja me myöskin tiedämme sen, että tällä ei mennä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

Tämä on vasta ensimmäinen askel, tämä on prosessi, jossa nimenomaan on lähdetty siitä liikenteeseen, että tämä pystytään realistisesti toteuttamaan. [Perusuomalaisten ryhmästä: Juuri näin! — Maria Guzenina: Iloitaan siitä!] Meillä on ongelmia ollut, me tiedämme, että hoitajamäärät eivät tällä hetkellä riitä kattamaan tätä tarvetta, ja meidän täytyy rakentaa aikataulu, että me todella aidosti voimme toteuttaa tämän hankkeen. [Arja Juvosen välihuuto]

Edustaja Vartiainen totesi, että tämä ei ole suuri päivä sen vuoksi, että tämä täytyy ensin saada aikaiseksi, se on suuri päivä, kun asia oikeasti toteutetaan. Edustaja Vartiainen, onko teillä väärä käsitys tästä foorumista, missä me olemme tällä hetkellä? Tämä foorumi on muuten Suomessa suvereeni vallankäyttäjä, lainsäätävä, ja kun me täällä säädämme jonkun lain, niin sillä on taipumus realisoitua suomalaisessa yhteiskunnassa todellisuudeksi. Eli kai meidän täytyy siitä lähteä liikenteeseen, että kun eduskunta säätää lain, niin se on se suuri päivä, kun päätös on tehty siitä, että tämä hoitajamitoitus nyt sitten hoidetaan ja tältä osin vanhusten elinolosuhteita parannetaan.

Eli toivoisin nyt ihan ilman muuta: kyllä, kritisoikaa hallitusta, kritisoikaa niin paljon kuin pystytte meitä kansanedustajia, jotka edustamme hallituspuolueita, mutta yritetään ainakin löytää ne argumentit sellaisesta kulmasta, että emme tarkoituksellisesti harhaanjohtaisi kansalaisia, koska meillä on se ongelma, että suomalaiset ihmiset eivät tahdo oikein luottaa poliitikkoihin, ja tällainen harhaanjohtaminen vaikeuttaa sitä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt kuljetaan kesää kohti. Neljä puheenvuoroa enää jäljellä.

12.31 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Muistan vaalien aikaan keskusteluja lääkäreiden ja hoitajien kanssa siitä, ja erään lääkärin, Lauran, keskustelu jäi mieleen. Hän sanoi, että hän tekee noin suunnilleen 30 prosenttia muuta työtä kuin mitä se lääkärin työ on, ja se on hallinnollista työtä, sihteerin työtä, erilaista tällaista työtä, koska käsi ei ollut tarpeeksi hänen ympärillään — johtavan lääkärin asemassa. Se on ollut valtavaa haaskausta, että tällainen ammattilainen on joutunut tekemään jotakin muuta eikä sitä leikkaustyötä, sillä hän oli kirurgi. Samaa kuulin myöskin, että hoitajat todella tekevät kaikkea muuta työtä, muun muassa siivoavat, sellaista työtä, minkä joku muu voisi hoitaa, jolloin tämä koulutettu hoitaja voisi sitten siirtyä niihin oikeisiin hommiin.

Koen, että tämänpäiväinen päätös on apukäsien lisäämisen näkökulmasta varmistamassa tälle Lauralle ja näille hoitajille ihmisiä, jotta nämä hoitajat ja lääkärit voisivat tehdä sitä työtä, jossa he ovat parhaita. Koen, että tällä on myöskin heidän ammattietiikkansaakin näkökulmasta valtavaa hyötyä, koska he tekevät tätä työtä sydämellään. Kaikki nämä hoitotyöammatit ovat kutsumusammatteja, ja uskon, että kun he näkevät ympärillään erityisesti ikäihmisten kärsivän siitä, ettei ole riittävästi ihmisiä, jotka syöttävät heitä aamuisin tai huolehtivat heistä, niin he todella kärsivät ja väsyvät ja saattavat ottaa sairauslomaa tämänkin vuoksi. Siksi koen, että tämä ensimmäinen askel, joka on tänään todella merkittävä, tulee lisäämään sitä varmuutta ja hyvinvointia hoitohenkilökunnan keskuudessa, ja tämä on hyvä merkki eteenpäin. Valtavat kiitokset hallitukselle siitä, ja olen ylpeä, että olen tämän kauden kansanedustaja, kun tämä todella inhimillinen laki on saatu läpi.

En nyt uskalla toivottaa hyvää kesää, mutta ehkä puhemies voi sitä toivottaa meidän kaikkien puolesta. [Naurua]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

12.33 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! En halua pitkittää, [Eduskunnasta: Pitkität kuitenkin!] äänestysjoukkueet ovat jo tänne saliin miltei täysmääräisesti saapuneet, mutta haluan vielä kiittää puhemiehistöä siitä, että huolimatta tästä vaikeasta koronatilanteesta, eduskunta on saanut käsitellä tätä asiaa. Se tuotiin tänne saliin lähetekeskusteluun, se käsiteltiin valiokunnissa, [Arja Juvonen: Maanantai-iltana!] ja nyt käymme tätä viimeistä keskustelua ja pian pääsemme äänestämään.

Minua jännittää kovasti, arvoisa puhemies, minkälaiset luvut tuonne äänestystaululle tulevat. [Naurua] Onko tämä yksimielinen, vai tulee tässä vielä vastustusta viime metreillä?

12.34 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Olen myöskin erityisen iloinen, että pääsemme päättämään tämän kevätkauden tämän historiallisen hallituksen esityksen ja sen äänestyksen myötä. Koen, että tämä hoitajamitoitusesitys on sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden kannalta aivan erityisen tärkeä.

Mieleeni ovat tänään palautuneet ne keskustelut, joita kävin eduskuntavaalien alla eri sukupolvien edustajien kanssa, niin nuorten kuin iäkkäämpien kanssa, ja kyllä omalla kohdallani totesin silloin vaalien alla, että tämä vanhustenhoidon epäkohtien korjaaminen ja hoitajamitoituksen kirjaaminen lakiin jakaa kyllä niin nuorempien kuin vanhempienkin ihmisten kohdalla äänet ja se yhdistää. Suomalaisten enemmistö haluaa, että me korjaamme vanhustenhoidon epäkohdat, ja tämä lakiesitys on nyt yksi askel siihen suuntaan.

Arvoisa puhemies! Olen kyllä myöskin erityisen iloinen, että pääsen tänään tämän äänestyksen jälkeen kertomaan omille isovanhemmilleni, että olen tehnyt oman pienen osani vanhustenhoidon epäkohtien korjaamisessa, ja olen varma, että he ovat siitä erityisen iloisia. Haluan kiittää kaikkia niitä edustajia, jotka ovat aikaisempina vaalikausina tehneet töitä tämän tavoitteen saavuttamiseksi, ja nyt otamme ison ja merkittävän askeleen eteenpäin.

12.36 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Minun on nyt välttämätöntä puuttua edustaja Vartiaisen profetiaalisiin puheisiin taloudellisesta tilasta. Hän antaa usein ymmärtää tässä salissa, että ikään kuin hän yksinään tietäisi sen ainoan talouspoliittisen viisauden, mutta näinhän ei suinkaan ole. Minua häiritsee suunnattomasti tämä talouden vaihtoehdottomuuden mantra, ikään kuin mitään muuta talouspoliittista näkemystä ei tässä maailmassa olisi kuin edustaja Vartiaisen edustama, tai jos on, se on täysin illusorinen ja irti tästä maailmasta. Juuri tällainen näkemys tekee lopulta poliittisestakin keskustelusta kovin hedelmätöntä ja kapeaa.

Arvoisa puhemies! Me olemme tänäänkin lopulta todella ison arvovalinnan edessä. Me päätämme tänään, ansaitsevatko vanhukset ihmisarvoisen hoivan ja kohtelun. Me päätämme tänään, ansaitsevatko vanhushuollon työntekijät aikaa keskittyä työhönsä. Minä en ajattele politiikassa niin, että talous asettaa reunaehdot sille, voidaanko ihmisarvoista kohtelua taata. Minulle talous on väline, ei päämäärä itsessään.

12.37 Arto Satonen kok: Pyrin olemaan erittäin lyhyt puheenvuorossani ja totean vain sen, että kun edustaja Kimmo Kiljunen ja muutama muu sanoivat täällä, [Kimmo Kiljunen: Hyvää kesää!] että tänään on suuri päivä. Yhdyn siihen, että tämä asia on erittäin tärkeä ja on hienoa, että se menee eteenpäin, mutta suuri päivä on silloin, kun tämä on oikeasti saatu jalkautettua suomalaisiin hoivayksiköihin ja se ei ole tapahtunut sillä tavalla, että resursseja on otettu kotihoidosta tai omaishoidosta, ja että tämä vahvistuva mitoitus voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

daan taloudellisesti kestävästi rahoittaa. Silloin on todellakin suuri päivä. [Vasemmalta: Se tulee!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. Hyvin tiivistetty puheenvuoro.

12.38 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Pyysin oman puheenvuoroni edustaja Guzeninan puheenvuoron tähden, koska hän oli kiinnostunut niistä luvuista, millä täällä äänestetään. Nyt ehkä näyttää olevan epäselvää se, mistä täällä äänestetään, ainakin osalle hallituspuolueitten edustajista. Täällähän kaikki kannattavat tämän lain läpi menemistä. [Maria Guzenina: Paitsi Vartiainen!] Yhtään hylkäysesitystä ei ole jätetty tästä. Tässä toisessa käsittelyssä käsiteltäisiin nimenomaan tämä hylkääminen, jos sellainen olisi esitetty, mutta sen sijaan täällä on koko joukko erittäin hyviä lausumia, joilla entisestään parannetaan tätä lainsäädäntöä. Siellä muun muassa tuodaan esille se, kuinka tärkeää on, että tätä henkilöstöä ei esimerkiksi sitten sieltä kotihoidosta olla viemässä, vaan huolehditaan kokonaisuudessaan vanhusten hoidosta, ja löytyypä vielä omaishoitoonkin liittyviä lausumia ja muita. Tietenkin voisi todeta näin, että nyt mielenkiinnolla seuraamme sitten niitä lukuja, kannatetaanko näitä hyviä parannusehdotuksia vielä sitten sen päälle — sitä kautta sitten tässä asiassa päästäisiin vielä parempaan tulokseen.

Mutta todellakaan en itsekään halua tätä enää pidemmälle pitkittää vaan toivon, että pian pääsemme sitten äänestämään.

12.40 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tästä täytyy todellakin vielä muistuttaa, että me kaikki tietäisimme varmasti, minkä asian äärellä me olemme ja mitä me äänestämme. Ei ole hylkäysesityksiä tehty. Oli voimaantulosäännöksessä muutosesitys, josta jo äänestettiin, ja se liittyi perussuomalaisen tekemään esitykseen, koska meidän toiveemme oli, että mitoitus olisi ollut 0,7. Vähän erilainen, vähän vahvempi viesti kentälle myös.

Arvoisa puhemies! Paljon on hyviä lausumia todellakin, ja täytyy antaa kiitosta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa toimineille jäsenille, kun tätä käsiteltiin. Me perussuomalaiset saimme sinne mietintöpohjaan muutamia teemoja nostettua liittyen muun muassa potilasturvallisuuteen ja myös koulutuspaikkoihin tulevaisuudessa, myös hoitotyön johtamisen koulutukseen. Meillä on tulevaisuudessa erityisesti täällä Uudellamaalla, pääkaupunkiseudulla, suuri pula osaavasta johtajuudesta hoitotyössä. Johtajien tehtävä on valvoa, että toimintayksiköissä toimitaan lakien ja säädösten mukaisesti, ja luottamusmiehet, työsuojeluvaltuutetut taas seuraavat, että siellä ruohonjuuritasolla asiat hoituvat. [Puhemies: Kiitoksia!] — Arvoisa puhemies, vielä jos saan luvan jatkaa hieman, [Puhemies: Ilman muuta!] kun tämä on ollut niin pitkä ja kivinen tie, tämä vanhusten hoidon asia. — Olen tehnyt kaksi lakialoitetta liittyen hoitajamitoitukseen, ja on hyvä asia, että nyt olemme tässä pisteessä. On myös saattohoitolakiesitys. Toivon, että sekin etenee.

Edustaja Lindén, pidätte aina täällä erittäin hyviä puheenvuoroja, niitä on ilo kuunnella, ja kerroitte syntymäpäivistä, joita teidän läheisillänne on aprillipäivän aikoihin. Ne ovat hienoja päiviä, on syntynyt milloin tahansa. Olen itse syntynyt Sibeliuksen päivänä joulukuussa, mutta se ei tarkoita kuitenkaan sitä, että haluaisin tänään soittaa Finlandiaa täällä, [Kimmo Kiljunen: Miksei?] koska suhtaudun hieman skeptisesti ja epäilevästi tähän, mitä tuleman pitää. — Miksikö? Kyllä se varmasti kokemus on, ja kun te sanoitte, että ”0,5, sillä ei mennä”, vaan kyllä sillä mennään eteenpäin nyt, ja se tulee olemaan rankkaa siellä kentällä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

Ja todellakin hyvää kesää kaikille voi toivottaa, mutta myös hoitotyöntekijöille. Pitkä kuuma kesä on tulossa, pitkä kuuma loppuvuosi, ensi vuosi, seuraava. Toivotaan, että siten vuonna 23 oikeasti on se 0,7. Sitä me kaikki toivomme ja sen me varmasti myös olemme kaikille velkaa.

12.42 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Haluan tähän loppuun vielä sanoa sen, että kyllä yksi yhteiskuntamme sivistyksen mitta on se, miten huolehdimme heistä, jotka tämän maan ovat meille rakentaneet, ja tässä tänään kohta — kun puhemiehen nuija kopahtaa — otamme ison loikan nyt eteenpäin siinä, että me huolehdimme tämän maan rakentajista ja myöskin tulevaisuudessa ikäihmisistä.

Tämä keskustelu vanhustenhoivan epäkohtien korjaamisesta on ollut siitä oikeastaan rohkaiseva, että vaikka se kohdistuu tiettyyn osaan maamme väestöstä, ikäihmisiin, niin sille on ollut hyvin laaja tuki kaikista väestöryhmistä, eri väestöpiireistä, kaikista eri ikäluokista. Tämä keskustelu on jatkunut pitkään, vuodesta 2007 asti ainakin, ja nyt tullaan kiistatta yhteen kulminaatiopisteeseen, vaikka tämänkin jälkeen on paljon vielä tehtävää.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun haluaisin vielä sanoa sen, että uskon ja luulen, että se päätös, joka täällä tänään tehdään, antaa myös rohkaisevan viestin ihmisille siitä, että politiikalla on väliä. Maailmaa voi muuttaa, tarvitaan vain rohkeita ihmisiä.

Keskustelu päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tässä vaiheessa minäkin haluan todeta kaikille hyvää kesää, koska tämä jatkuu muodollisesti eteenpäin. Kaikille hyvää kesää! — Hyvä keskustelu, mielenkiintoinen keskustelu käytiin tässäkin asiassa.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 4/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelun kuluessa on tehty 18 lausumaehdotusta, joten asiasta on äänestettävä.

Äänestykset tapahtuvat tässä täysistunnossa tauon jälkeen. Istunto ja asian käsittely keskeytetään ja istuntoa jatketaan kello 12.50.

Täysistunto ja asian käsittely keskeytettiin kello 12.44.

Täysistuntoa ja asian käsittelyä jatkettiin kello 12.50.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan kello 12.44 keskeytettyä istuntoa ja päiväjärjestyksen 5. asian käsittelyä.

Keskustelussa on Arja Juvonen Kaisa Juuson kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaiset 8 lausumaehdotusta ja Mia Laiho Anna-Kaisa Ikosen kannattamana vastalauseen 2 mukaiset 9 lausumaehdotusta. Lisäksi on Arja Juvonen Kaisa Juuson kannattamana tehnyt lausumaehdotuksen, joka on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 5A)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 6, tyhjiä 8; poissa 152 (äänestys 34). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 16; poissa 152 (äänestys 35). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 16; poissa 152 (äänestys 36). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 16; poissa 152 (äänestys 37). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 16; poissa 152 (äänestys 38). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 16; poissa 152 (äänestys 39). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 16; poissa 152 (äänestys 40). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 16; poissa 152 (äänestys 41). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 16; poissa 152 (äänestys 42). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 16; poissa 152 (äänestys 43). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 17; poissa 151 (äänestys 44). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 17; poissa 151 (äänestys 45). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 17; poissa 151 (äänestys 46). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 17; poissa 151 (äänestys 47). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 17; poissa 151 (äänestys 48). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2020 vp

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 30, ei 17; poissa 152 (äänestys 49). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 9 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 17; poissa 151 (äänestys 50). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arja Juvosen monisteena jaettu ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 17; poissa 151 (äänestys 51). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.